

**Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Інститут державного управління та наукових досліджень
з цивільного захисту**

**ОРГАНІЗАЦІЯ УКРИТТЯ НАСЕЛЕННЯ У
ФОНДІ ЗАХИСНИХ СПОРУД
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**ВПРОВАДЖЕННЯ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ
ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

СЕРІЯ 9

СЕРІЯ ПРАКТИЧНИХ ПОРАДНИКІВ

2021

УДК 614.8
ББК 68.9

Перші кроки щодо організації цивільного захисту на базовому рівні місцевого самоврядування: серія практичних poradників /
О.Я. Лещенко, Г.В. Трунцев, В.М. Михайлов, М.В. Андрієнко,
В.Ф. Коробкін, Н.М. Романюк, Л.В. Калиненко;
за заг. ред. П.Б. Волянського, С.А. Парталяна. К. : ІДУ НД ЦЗ, 2021.
Серія 9. 63 с.

Порадник розрахований для сільських, селищних, міських голів та посадових осіб органів місцевого самоврядування, діяльність яких пов'язана із організацією та здійсненням заходів цивільного захисту.

Серія 9 містить основні положення щодо організації укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту та вжиття інженерно-технічних заходів цивільного захисту, а також відповідні алгоритми дій для органів місцевого самоврядування територіальних громад.

ISBN 978-617-8015-01-5
ISBN 978-617-8015-11-4

Список умовних скорочень

АЕС	атомна електростанція
ІТЗ ЦЗ	інженерно-технічні заходи цивільного захисту
ЗСЦЗ	захисні споруди цивільного захисту
КМУ	Кабінет Міністрів України
КЦЗУ	Кодекс цивільного захисту України
НС	надзвичайна ситуація
ОМС	органи місцевого самоврядування
ОПН	об'єкт підвищеної небезпеки
ПНО	потенційно-небезпечний об'єкт
ПРУ	протирадіаційне укриття
СГД	суб'єкт господарської діяльності
СПП	споруда подвійного призначення
ТГ	територіальна громада
ЦЗ	цивільний захист

Зміст

1	Організація укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту.....	5
1.1	Основні вимоги законодавства щодо створення фонду захисних споруд цивільного захисту та організації укриття у ньому населення.....	5
1.2	Алгоритм дій органів управління територіальної громади щодо забезпечення укриття населення.....	13
2	Урахування вимог ІТЗ ЦЗ під час розробки містобудівної (просторової) та проектної документації об'єктів будівництва..	24
2.1	Загальні вимоги законодавства за напрямом ІТЗ ЦЗ.....	24
2.2	Урахування вимог ІТЗ ЦЗ під час забудови території територіальної громади (алгоритм дій).....	26
	Додаток 1 Рекомендації щодо визначення об'єктів, придатних до включення до фонду захисних споруд цивільного захисту як найпростіші укриття.....	31
	Додаток 2 Приклад здійснення розрахунку укриття населення, визначення потреб фонду захисних споруд цивільного захисту та заповнення форми 4/1/СІЗ ЦЗ	35
	Додаток 3 Варіант рішення виконавчого органу ради ТГ «Про затвердження Плану заходів щодо покращення стану утримання захисних споруд цивільного захисту».....	46
	Додаток 4 Варіант рішення виконавчого органу ради ТГ «Про організацію укриття населення територіальної громади на випадок виникнення надзвичайних ситуацій».....	49
	Додаток 5 Рекомендації населенню щодо укриття у фондї захисних споруд цивільного захисту.....	50
	Додаток 6 Рекомендації щодо підготовки найпростіших укриттів.....	55
	Додаток 7 Завдання на розроблення розділу ІТЗ ЦЗ до містобудівної (просторової) документації.....	56

1. Організація укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту

1.1 Основні вимоги законодавства щодо створення фонду захисних споруд цивільного захисту та організації укриття у ньому населення

Нагадуємо!

До повноважень ОМС у сфері ЦЗ належить (стаття 19 КЦЗУ):

організація виконання вимог законодавства щодо створення, використання, утримання та реконструкції фонду ЗСЦЗ

планування та організація роботи з дообладнання або спорудження в особливий період підвальних та інших заглиблених приміщень для укриття населення

організація обліку фонду ЗСЦЗ;
здійснення контролю за утриманням та станом готовності ЗСЦЗ

визначення потреби фонду ЗСЦЗ

прийняття рішень про подальше використання ЗСЦЗ державної та комунальної власності у разі банкрутства (ліквідації) суб'єкта господарювання, на балансі якого вона перебуває, та безхазяйних захисних споруд

організація проведення технічної інвентаризації ЗСЦЗ, виключення їх за погодженням з ДСНС України з фонду ЗСЦЗ

Порядок
створення, утримання фонду захисних споруд цивільного
захисту та ведення його обліку
(затверджено постановою КМУ від 10 березня 2017 р.
№ 138, далі — ПОРЯДОК)

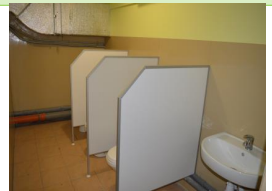

Відповідно до вимог ст. 32 КЦЗУ до ЗСЦЗ належать:

сховище — герметична споруда для захисту людей, в якій протягом певного часу створюються умови, що виключають вплив на них небезпечних факторів, які виникають внаслідок НС, воєнних (бойових) дій та терористичних актів

протирадіаційне укриття (ПРУ) — негерметична споруда для захисту людей, в якій створюються умови, що виключають вплив на них іонізуючого опромінення у разі радіоактивного забруднення місцевості

швидкосторуджувана ЗСЦЗ — захисна споруда, що зводиться із спеціальних конструкцій за короткий час для захисту людей від дії засобів ураження в особливий період

Для захисту людей від деяких факторів небезпеки, що виникають внаслідок НС у мирний час, та дії засобів ураження в особливий період

також використовуються

Споруда подвійного призначення
(наземна або підземна споруда, що може бути використана за основним функціональним призначенням і для захисту населення)

Найпростіше укриття
(фортифікаційна споруда, цокольне або підвальне приміщення, що знижує комбіноване ураження людей від небезпечних наслідків НС, а також від дії засобів ураження в особливий період)

ЗСЦЗ повинні:

(ДБН В.2.2-5-97 “Будинки і споруди. Захисні споруди цивільного захисту) ”

забезпечувати захист населення (розрахункові захисні властивості, передбачені під час їх проектування та будівництва)

розміщуватися у межах радіусу збору населення, що підлягає укриттю (до 500 м), в місцевості, що не зазнає негативного впливу небезпечних геологічних та гідрогеологічних явищ та процесів (підтоплення і затоплення, зсувів тощо)

поблизу від ЗСЦЗ не має розміщуватися об'єктів (складів, резервуарів) з небезпечними речовинами та матеріалами, магістральних інженерних мереж, зокрема тепло та водопостачання, каналізації, аварія на яких може призвести до травмування та загибелі людей

до ЗСЦЗ має бути забезпечено вільний доступ, зокрема для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення

Для будівництва ЗСЦЗ мають використовуватися сучасні міцні та негорючі матеріали: бетон та залізобетон, камінь, цегла, метал. Не використовуються дерево, полімерні, інші горючі та легкозаймісті матеріали (за винятком гідроізоляції)

СХОВИЩЕ

ГЕРМЕТИЧНА ЗАХИСНА СПОРУДА, ЗАБЕЗПЕЧЕНА спеціальним інженерним обладнанням та системами життєзабезпечення:
герметичні та герметично-захисні двері, віконниці;
противибухові пристрої;
фільтровентиляція;
стаціонарне та аварійне живлення
(дизельелектростанція);
санітарно-технічні прилади (душ, умивальник, туалет)
АВТОНОМНІСТЬ – 48 годин

УКРИВАЄТЬСЯ:

Персонал найбільш важливих об'єктів економіки (АЕС, оборонні підприємства та підприємства, що забезпечують життєдіяльність великих міст, заклади охорони здоров'я)

ЗАБЕЗПЕЧУЄ ЗАХИСТ ВІД:

засобів масового ураження (ядерної, хімічної, біологічної, бактеріологічної зброї тощо)

звичайної зброї (стрілецької, артилерійської, авіаційних бомб, гранат тощо)

ПРОЕКТУЄТЬСЯ І БУДУЄТЬСЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНИМИ НОРМАМИ ДБН В.2.2-5-97 “Будинки і споруди. Захисні споруди цивільного захисту”, має нормовані захисні властивості

ПРУ

**НЕГЕРМЕТИЧНА ЗАХИСНА СПОРУДА,
обмежено забезпечена
спеціальним інженерним
обладнанням:**

- двері (звичайні, посилені);
вентиляція (до 50 осіб – природна,
більше – з механічним спонуканням);
стаціонарне електроживлення;
якщо більше ніж на 20 осіб
каналізація та водопровід, менше –
баки з питною водою та виносна тара
для нечистот

**Фактично спеціально облаштоване
підвальне приміщення**

УКРИВАЮТЬСЯ:

всі категорії населення
**обов'язково – у зонах можливого
радіоактивного забруднення
навколо АЕС**

ЗАБЕЗПЕЧУЄ ЗАХИСТ ВІД:

**іонізуючого (радіоактивного)
випромінювання (у разі
радіаційних аварій**

**звичайної зброї (стрілецької,
артилерійської, авіаційних бомб,
гранат тощо)**

**ПРОЕКТУЄТЬСЯ І БУДУЄТЬСЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНИМИ НОРМАМИ
ДБН В.2.2-5-97 “Будинки і споруди. Захисні споруди цивільного захисту”,
має нормовані захисні властивості**

СПОРУДА ПОДВІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ (СПП)

**НАСАМПЕРЕД ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ЗА
ОСНОВНИМ ФУНКЦІОНАЛЬНИМ
ПРИЗНАЧЕННЯМ:**

ПІДЗЕМНІ станції метрополітену, автостоянки,
паркінги, гаражі, торговельні центри тощо
**МАЄ ЗАХИСНІ ВЛАСТИВОСТІ ЗСЦЗ (сховищ
або ПРУ)**

УКРИВАЮТЬСЯ
відповідні категорії
населення

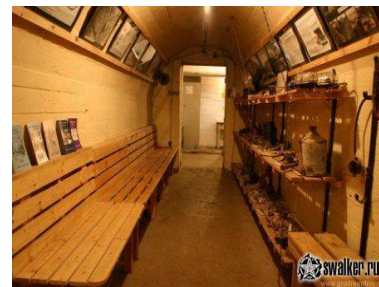
ЗАБЕЗПЕЧУЄ ЗАХИСТ ВІД
відповідних негативних чинників,
передбачених для сховищ та ПРУ

ПРОЕКТУЄТЬСЯ І БУДУЄТЬСЯ ЗА ОСНОВНИМИ
(як для споруд відповідного функціонального призначення)
ТА СПЕЦІАЛЬНИМИ (дбн в.2.2-5-97) БУДІВЕЛЬНИМИ НОРМАМИ
має нормовані захисні властивості

**ОБ'ЄКТИ РІЗНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ, ЩО ЕКСПЛУАТУЮТЬСЯ І ЗА ТЕХНІЧНИМИ
ХАРАКТЕРИСТИКАМИ ВІДПОВІДАЮТЬ ВИМОГАМ ДО ЗСЦЗ,**
також може бути включено до фонду ЗСЦЗ як СПП у порядку, передбаченому
пунктом 8 Вимог щодо забезпечення нумерації та здійснення обліку фонду ЗСЦЗ
(наказ МВС від 09.07.2018 № 579):

на підставі проведеного оцінювання стану готовності (акт оцінки стану готовності ЗСЦЗ)
та за результатами проведеної технічної інвентаризації як СПП (технічний паспорт на
ЗСЦЗ)

Найпростіші укриття

ПРИМІЩЕННЯ

у підвальному або цокольному поверсі, шахтні виробки, печери та інші природні пустоти

ФОРТИФІКАЦІЙНІ СПОРУДИ

Вимоги до захисних властивостей не унормовано.
Мають бути забезпечені (наказ МВС від 09.07.2018 № 579):

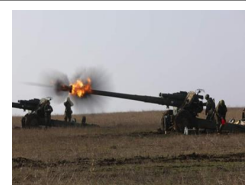
- місцями для сидіння (лежання);
- ємностями з питною та технічною водою (за відсутності централізованого водопостачання);
- контейнерами для зберігання продуктів харчування;
- виносними баками для нечистот, що щільно закриваються (для неканалізованих приміщень);
- резервним штучним освітленням (електричними та газовими ліхтарями тощо);
- первинними засобами пожежогасіння;
- засобами надання медичної допомоги;
- засобами зв'язку та оповіщення (телефоном, радіостанцією, радіоприймачем);
- шанцевим інструментом

ЗНИЖУЄ КОМБІНОВАНЕ УРАЖЕННЯ ЛЮДЕЙ ВІД НЕБЕЗПЕЧНИХ ЧИННИКІВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА ДІЇ ЗАСОБІВ УРАЖЕННЯ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД:

вторинних чинників застосування ядерної зброї (світлового опромінення та повітряної ударної хвилі – частково) звичайної зброї (стрілецької, артилерійської, авіаційних бомб, гранат тощо) - частково

УКРИВАЮТЬСЯ:

всі категорії населення (у разі відсутності захисних споруд)

ВИМОГИ ЩОДО ПРОЕКТУВАННЯ ТА БУДІВНИЦТВА, А ТАКОЖ ДО ЗАХИСНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ НАЙПРОСТІШИХ УКРИТТІВ ВІДСУТНІ.

Визначення потреби в захисних спорудах на мирний час та на особливий період (пункт 5 ПОРЯДКУ)

Під час планування у сфері цивільного захисту:

у розділах "Організація укриття населення у фонді ЗСЦЗ"

Планів реагування на надзвичайні ситуації (на мирний час, насамперед для територій зон спостереження навколо АЕС та інших радіаційно небезпечних об'єктів)

Планів ЦЗ на особливий період (на воєнний час, для всіх територій)

Під час планування забудови територій:

у розділах ІТЗ ЦЗ просторової (містобудівної) документації:

комплексних планів просторового розвитку територій ТГ,

генеральних планів населених пунктів

детальних планів території

Під час проектування об'єктів:

у розділах ІТЗ ЦЗ проектної документації об'єктів різного призначення, перелік яких визначено постановою КМУ від 9 січня 2014 р. № 6

"Про затвердження переліку об'єктів, що належать суб'єктам господарювання, проектування яких здійснюється з урахуванням вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту"

Відповідно до вимог статті 21 КЦЗУ

громадяни України

мають право на забезпечення засобами колективного захисту та їх використання

Завдань та обов'язків громадян та їх об'єднань (зокрема – ОСББ) щодо організації свого укриття законодавством не визначено

Відповідно до вимог статей 20 та 32 КЦЗУ до завдань і обов'язків суб'єктів господарювання належить :

здійснення обліку захисних споруд, які перебувають на балансі (утриманні); забезпечення відповідно до законодавства своїх працівників засобами колективного захисту (ЗСЦЗ та СПП);

забезпечення дотримання вимог законодавства щодо створення, зберігання, використання, утримання та реконструкції ЗСЦЗ

Утримання ЗСЦЗ у готовності до використання за призначенням здійснюється їх балансоутримувачами (суб'єктами господарювання, що утримують ЗСЦЗ на балансі) за рахунок власних коштів

1.2. Алгоритм дій органів управління сільської, селищної, міської територіальної громади щодо забезпечення укриття населення

КРОК 1

Проведення інвентаризації (уточнення) наявного фонду ЗСЦЗ:

уточнення переліків ЗСЦЗ, що знаходяться на території ТГ і перебувають у документальних обліках місцевих (районній, обласній) державних адміністраціях, електронних обліках територіальних органів ДСНС;

отримання в місцевих державних адміністраціях копій облікових документів (паспортів та облікових карток) на ЗСЦЗ;

проведення оцінки стану готовності наявних ЗСЦЗ зі складенням відповідних актів за формою згідно з додатком 11 до Вимог щодо утримання та експлуатації ЗСЦЗ (наказ МВС від 09.07.2018 № 579), що розміщено за посиланням:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-18#n18>

визначення ЗСЦЗ, неготових до використання за призначенням, а також тих, подальше утримання яких технічно неможливо та економічно недоцільно (непридатних ЗСЦЗ)

КРОК 2

Визначення потреб фонду ЗСЦЗ з урахуванням фактичного стану наявних ЗСЦЗ (неготові та непридатні ЗСЦЗ не враховуються як такі, що може бути використано для укриття населення).

Проведення відповідних розрахунків здійснюється шляхом оформлення форми **4/1/СІЗ ЦЗ**, у якій визначається загальна потреба фонду ЗСЦЗ:

– сховищах та СПП із захисними властивостями сховищ – __ (шт./ осіб);

– ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ – __ (шт./ осіб);

– найпростіших укриттях (на особливий період) – __ (шт./ осіб)

Для розрахунку необхідно враховувати, що

відповідно до вимог статті 32 КЦЗУ укриття населення у зонах спостереження АЕС, персоналу (працівників) ОПН, а також пунктів управління має забезпечуватися тільки у ЗСЦЗ, що перебувають у постійній готовності до використання за призначенням. Враховуючи вищезазначене планування укриття зазначених категорій населення в СПП не допускається.

У найпростіших укриттях планується укриття на особливий період усіх категорій населення, що не забезпечено ЗСЦЗ та СПП із захисними властивостями відповідних СПП. Таким чином, під час визначення потреби фонду ЗСЦЗ у сховищах та ПРУ, не враховується забезпечення на особливий період укриття населення у найпростіших укриттях.

Відповідно до ДБН В.2.2-5-97 “Будинки і споруди. Захисні споруди цивільного захисту” економічно обґрунтованими є будівництво сховищ місткістю не менше 150 осіб, ПРУ — не менше 50 осіб (мінімальна місткість ПРУ встановлена на рівні 5 осіб).

Місткість фонду ЗСЦЗ визначають виходячи з таких нормативів:

0,6 кв.м — при одноярусному розташуванні місць для сидіння (лежання),

0,5 кв.м — при двоярусному,

0,4 кв.м — при триярусному, внутрішній об'єм одну особу, що підлягає укриттю, не менше 1,5 куб.м.

Необхідно взяти до уваги те, що укриття свого персоналу у фонді ЗСЦЗ мають забезпечувати відповідні суб'єкти господарювання, використання ними споруд фонду ЗСЦЗ інших суб'єктів господарювання можливе відповідно до укладених ними договорів та за умови відповідності відстаней до таких споруд нормативним.

У спорудах фонду ЗСЦЗ, що належать суб'єктам господарювання, крім персоналу зазначених суб'єктів та без їх згоди не може плануватися укриття інших категорій населення.

Приклад здійснення розрахунку укриття населення, визначення потреби фонду ЗСЦЗ та заповнення форми 4/1/СІЗ ЦЗ надано у додатку 2

КРОК 3

Задоволення потреб фонду ЗСЦЗ

Відповідно до вимог ПОРЯДКУ створення фонду захисних споруд здійснюється шляхом:

реалізації положень розділів (схем) ІТЗ ЦЗ містобудівної та проектної документації об'єктів будівництва у частині будівництва (пристосування) ЗСЦЗ

комплексного освоєння підземного простору міст та інших населених пунктів для розміщення в ньому споруд соціально-побутового, виробничого та господарського призначення, що можуть бути використані для укриття населення як СПП та найпростіші укриття

обстеження та взяття на облік підземних і наземних будівель і споруд, гірських та інших виробків і підземних порожнин для встановлення можливості їх використання для укриття населення як СПП та найпростіших укриттів

будівництва в особливий період швидкостроюванних захисних споруд та найпростіших укриттів

Задоволення потреб фонду ЗСЦЗ здійснюється з урахуванням вимог пункту 6 ПОРЯДКУ.

З урахуванням економічної складової зазначеного питання, задоволення зазначених потреб, насамперед для організації укриття населення в особливий період, доцільно розпочати шляхом організації огляду (оцінки) існуючих будівель і споруд з метою встановлення можливості їх використання як СПП та найпростіших укриттів.

Відповідно до норм пункту 7 ПОРЯДКУ для встановлення можливості використання для укриття населення як СПП та найпростіших укриттів обстежують:

підземні переходи між станціями (транспортні, станцій метрополітену);
тунелі (станції метрополітену, автодорожні, магістральні, пішохідні);
підземні склади;
споруди котлованного типу (автостоянки, паркінги, гаражі, підземні торговельні центри, підприємства громадського харчування, магазини);
колишні оборонні об'єкти та бази;
підземні гірські виробки, печери та інші підземні порожнини різного призначення;
підвальні, цокольні і перші поверхи об'єктів цивільного і промислового призначення;
інші об'єкти, що за своїми технічними характеристиками та захисними властивостями можуть бути використані для укриття населення

ОМС відповідно до визначених повноважень можуть утворювати постійні або тимчасові комісії з обстеження будівель і споруд, що належать до сфери їх управління, для встановлення можливості їх використання для укриття населення як СПП та найпростіших укриттів

В особливий період нарощування фонду захисних споруд здійснюється шляхом будівництва швидкоспоруджуваних ЗСЦЗ та найпростіших укриттів відповідно до завдань ЦЗ, передбачених у планах ЦЗ на особливий період ОМС

Для проведення обстежень (огляду, оцінки) використовуються:

– **Методика** щодо віднесення існуючих будівель і споруд до споруд подвійного призначення із захисними властивостями ПРУ, яку розміщено на офіційному вебсайті ДСНС у рубриці “Методичні рекомендації” розділу “Нормативна база” за посиланням: https://www.dsns.gov.ua/files/2021/1/25/3/Методика_СПП_ПР.pdf.

– **рекомендації**, надані у додатку 1 цього poradniku (для найпростіших укриттів).

Включення СПП та найпростіших укриттів до фонду ЗСЦЗ здійснюється шляхом їх постановки на облік (внесення до відповідних книг). **Видання ОМС розпорядчого документа щодо включення до фонду ЗСЦЗ найпростіших укриттів та СПП, а також постановки їх на облік необов'язково.**

Законодавством також передбачено можливість задоволення потреб фонду ЗСЦЗ шляхом **будівництва швидкоспоруджуваних ЗСЦЗ**.

Законодавство, що діє у сфері містобудівної діяльності вимагає здійснення будівництва будь-яких споруд, зокрема й швидкоспоруджуваних ЗСЦЗ, виключно на підставі належним чином розробленої та затвердженої містобудівної та проектної документації об'єктів будівництва

Будівництво швидкоспоруджуваних ЗСЦЗ **передбачає:**

виділення території для їх розташування

виконання комплексу проектних робіт з будівництва (можливо виготовлення проектів повторного використання)

визначення автотранспортних, будівельних, шляхових організацій для перевезень, підготовки будівельних майданчиків, будівництва та приведення у готовність до використання за призначенням швидкоспоруджуваних ЗСЦЗ

створення резерву конструкцій, деталей промислового виробництва або передбачення їх виробництва на договірній основі у стислі терміни

Увага!

Найбільш ефективним та доцільним є пристосування (реконструкція) існуючих будівель і споруд під ЗСЦЗ та СПП, а також їх створення (проектування та будівництво) у складі об'єктів різного призначення під час забудови територій

Вимоги щодо передбачення ЗСЦЗ та СПП у проектній документації об'єктів будівництва містять:

ДБН В.1.1-4:2019 "Система безпеки та надійності у будівництві. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту"

ДБН В.2.2-5-97 "Будинки і споруди. Захисні споруди цивільного захисту".

Вимоги щодо створення ЗСЦЗ та СПП у складі об'єктів різного призначення мають ДБН, що встановлюють вимоги до проектування та будівництва об'єктів різного призначення:

ДБН В.2.2-9:2018 «Будинки і споруди. Громадські будинки. Основні положення»,
ДБН В.2.2.-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти»,
ДБН В.2.2.-4:2018 «Будинки і споруди. Заклади дошкільної освіти»,
ДБН В.2.2-15:2019 «Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення»,
ДБН В.2.2-16:2019 «Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади»,
ДБН В.2.3-7-2018 «Метрополітени»,
Зміні № 2 ДБН В.2.3-15:2007 «Споруди транспорту. Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів»,
Зміні № 1 ДБН В.2.2-20-2008 «Готелі»,
Зміні № 1 ДБН В.2.2-23:2009 «Підприємства торгівлі», тощо

Більш детальну інформацію із зазначеного питання надано у розділі “Урахування вимог ІТЗ ЦЗ під час розробки містобудівної (просторової) та проектної документації об'єктів будівництва”

КРОК 4 Організація обліку фонду ЗСЦЗ

- сховищ та найпростіших укриттів;
- СПП;
- найпростіших укриттів у документальній (паперовій) та електронній формах

Відповідно до норм ПОРЯДКУ та Вимог щодо забезпечення нумерації та здійснення обліку фонду ЗСЦЗ (наказ МВС від 09.07.2028 № 579) на ЗСЦЗ, на підставі їх технічної інвентаризації (технічного паспорта), оформлюються паспорти та облікові картки, оформлені за формою, визначеною відповідно додатками 2 та 3 вищезазначених Вимог.

Узагальнені обліки ЗСЦЗ ведуться у відповідних книгах обліку (для сховищ та ПРУ обліки ведуться окремо), форму яких визначено додатком 4 до Вимог.

Облік СПП та найпростіших укриттів здійснюється у відповідних книгах, форму яких встановлено додатком 4 до Вимог щодо забезпечення нумерації та здійснення обліку фонду ЗСЦЗ (наказ МВС від 09.07.2018 № 579) на підставі таких документів:

СПП — технічного паспорта;

найпростіших укриттів — акта оцінки об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття, оформленого за формою згідно з додатком 6 до вищезазначених Вимог.

КРОК 5

Вжиття організаційних та практичних заходів щодо приведення ЗСЦЗ у готовність до використання за призначенням, їх подальшого утримання, зокрема:

складання та затвердження планів:

приведення ЗСЦЗ у готовності за призначенням;

ремонту ЗСЦЗ;

прийняття рішень та програм розвитку фонду ЗСЦЗ, внесення відповідних змін до існуючих цільових програм, що діють у сфері ЦЗ та/або соціально-економічного розвитку ТГ, а також рішень щодо організації укриття населення у фонді ЗСЦЗ тощо;

створення формувань (призначення відповідальних осіб) з утримання та обслуговування фонду ЗСЦЗ, організація їх підготовки

встановлення показників місця розташування споруд фонду ЗСЦЗ

Утримання та експлуатація, забезпечення необхідним майном, оцінювання ЗСЦЗ щодо їх готовності до використання за призначенням здійснюється їх балансоутримувачами відповідно до Вимог щодо утримання та експлуатації ЗСЦЗ (наказ МВС від 09.07.2018 № 579):

основні недоліки в утримання ЗСЦЗ, що погіршують стан їх готовності надано у додатку 13 до цих Вимог;

форму плану приведення ЗСЦЗ у готовність до використання за призначенням — у додатку 14 до Вимог;

таблиця періодичності проведення планових ремонтів ЗСЦЗ — у додатку 15 до Вимог;

зразок оформлення плану ремонту ЗСЦЗ — у додатку 16 до Вимог.

Варіанти оформлення рішень виконкому про затвердження Плану заходів щодо покращення стану утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та про організацію укриття у ньому населення надано відповідно у додатках 3 та 4 цього poradnika.

Примірні схеми організації формувань з обслуговування ЗСЦЗ надано у додатку 9 до Вимог щодо утримання та експлуатації ЗСЦЗ (наказ МВС від 09.07.2018 № 579).

Зразки табличок позначення ЗСЦЗ, СПП та найпростіших укриттів, показників маршруту руху до них надано у додатку 1 до вищезазначених Вимог

КРОК 6

Розподіл населення по наявним спорудам фонду ЗСЦЗ з урахуванням їх місткості, стану готовності та розташування на місцевості (з урахуванням нормативних радіусів збору навколо таких споруд)

Розподіл населення здійснюється виходячи з таких критеріїв:

споруда призначена для укриття населення (ЗСЦЗ, СПП, найпростіше укриття) мають знаходитися у безпосередній близькості до місця проживання (роботи) осіб, що підлягають укриттю;

для укриття населення, що не належать до персоналу суб'єктів господарювання, мають використовуватися споруди, що належать до комунальної та державної форми власності, насамперед, розташовані у адміністративних, побутових та інших спорудах комунального фонду;

використання для укриття населення інших споруд має здійснюватися за згодою їх власників;

розміщення осіб у таких спорудах має здійснюватися за територіально-виробничим принципом: в одній споруді один цех (бригада), житловий будинок, вулиця тощо;

споруди, визнані неготовими до використання за призначенням, під час розподілу не враховуються.

КРОК 7

Прийняття рішень про подальше використання ЗСЦЗ, подальше утримання яких неможливо, зокрема аварійних, затоплених (підтоплених), розміщених у ліквідованих гірничих виробках (шахтах), зруйнованих, безгосподарних тощо.

Вичерпний перелік випадків, у разі настання яких уповноваженими на це органами може бути прийнято рішення щодо виключення за погодженням з ДСНС ЗСЦЗ з фонду таких споруд, визначено пунктом 4 Вимог щодо визначення критеріїв неможливості подальшого утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, оформлення документів, що підтверджують таку неможливість (наказ МВС від 09.07.2018 № 579)

Для обґрунтування пропозицій про подальше використання ЗСЦЗ її балансоутримувач здійснює підготовку необхідних матеріалів.

У разі потреби може створюватися комісія (далі — комісія) з огляду та підготовки пропозицій щодо подальшого використання захисної споруди, до складу якої залучаються необхідні фахівці (за згодою)

Під час підготовки пропозицій про подальше використання ЗСЦЗ і пов'язаних із цим документів балансоутримувач (комісія):

визначає потребу в ЗСЦЗ;

здійснює огляд ЗСЦЗ, використовуючи при цьому дані:

паспорта об'єкта будівництва, складеного за результатами обстеження технічного стану захисної споруди (форму затверджено наказом Мінрегіону від 1011.2017 № 298, розміщено за посиланням <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-17#Text>),

результатів попередніх оглядів та обстежень, оцінок стану готовності ЗСЦЗ,

**облікових документів,
технічної документації** (у тому числі актів приймання виконаних робіт з поточного і капітального ремонту),
бухгалтерського обліку;

установлює технічну можливість та економічну доцільність збереження або відновлення ЗСЦЗ;

готує пропозиції щодо шляхів збереження (відновлення) ЗСЦЗ, проведення її реконструкції, реставрації або капітального ремонту, унаслідок яких буде змінено місткість, вид ЗСЦЗ (зі сховища на протирадіаційне укриття), ЗСЦЗ буде знижено в класі (групі) або щодо виключення ЗСЦЗ з фонду таких споруд;

у разі підготовки пропозицій щодо виключення ЗСЦЗ з фонду таких споруд установлює конкретні причини виключення ЗСЦЗ з відповідного фонду;

складає акт про подальше використання сховища (протирадіаційного укриття) (далі – акт) за формою згідно з додатком 1 до вищезазначених Вимог.

Перелік документів, що має додаватися до акта визначено пунктами 14 — 16 вищезгаданих Вимог.

Відповідно до вимог КЦЗУ повноваження щодо виключення за погодженням з ДСНС ЗСЦЗ з фонду таких споруд належать ОМС. Суб'єкти господарювання таких повноважень не мають. Виключення ЗСЦЗ з фонду таких споруд має здійснюватися на підставі відповідного рішення виконкому ОМС

Актуальним є питання щодо подальшого використання такого складного і затратного виду ЗСЦЗ як сховища.

Дійсно, свого часу значну кількість зазначених ЗСЦЗ було побудовано для укриття найбільшої працюючої зміни оборонних підприємств, які на сьогодні припинили свою роботу. Укриття в сховищах інших категорій населення не передбачалося.

У переважній більшості випадків новостворені СГД потреби у сховищах не мають, оскільки відповідно до вимог КЦЗУ мають забезпечити укриття свого персоналу у ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ.

Що можна зробити із зазначеними сховищами у цьому випадку?

Наказом МВС від 09.07.2018 № 579 передбачено декілька варіантів організації подальшого використання таких ЗСЦЗ:

1. Розділом VIII Вимог щодо утримання та експлуатації ЗСЦЗ передбачено можливість для СГД організувати утримання та експлуатацію сховища у режимі ПРУ, без його виключення з обліків та фонду ЗСЦЗ та внесення відповідних змін до них (в обліках ЗСЦЗ обліковується як сховище, але стан його готовності оцінюється за критеріями, передбаченими для ПРУ).

Зазначений захід не передбачає будь-яких капіталовкладень.

Інформацію щодо порядку підготовки та погодження документів більш детально викладено у вищезазначених вимогах.

2. Пунктом 11 Вимог щодо забезпечення нумерації та здійснення обліку фонду ЗСЦЗ передбачено, що у разі встановлення органами, до повноважень яких на відповідних територіях належать визначення потреби фонду захисних споруд та організація його обліку, відсутності в балансоутримувача потреби у сховищах за погодженням з ДСНС може бути прийнято рішення щодо зміни виду захисної споруди зі сховища на протирадіаційне укриття за результатами проведення його технічної інвентаризації, з унесенням відповідних змін до обліків фонду захисних споруд.

Зазначений захід передбачає виділення коштів на оплату послуг з технічної інвентаризації ЗСЦЗ.

У цьому разі вид захисної споруди (зі сховища) на ПРУ в облікових документах буде змінено.

3. У разі якщо на території, де знаходиться сховище, здійснюється будівництво (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт) сховище може бути реконструйовано під ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ, що має передбачати відповідна проектна документація.

Особливості підготовки відповідних документів визначено пунктами 7, 12 та 17 Вимог щодо визначення критеріїв неможливості подальшого утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, оформлення документів, що підтверджують таку неможливість.

Зазначений захід надає можливість не тільки ввести відповідні зміни до обліків ЗСЦЗ, але й задовольнити потреби ОМС та забудовників у розвитку територій.

КРОК 8

Доведення до населення інформації щодо місць розташування споруд фонду ЗСЦЗ, правил їх зайняття та поведінки у них, дій у разі раптового початку бойових дій, зокрема шляхом розміщення відповідної інформації:

- на офіційному вебсайті ОМС,
- у засобах масової інформації;
- на зворотньому боці квитанцій на оплату житлово-комунальних послуг;
- іншими доступними засобами

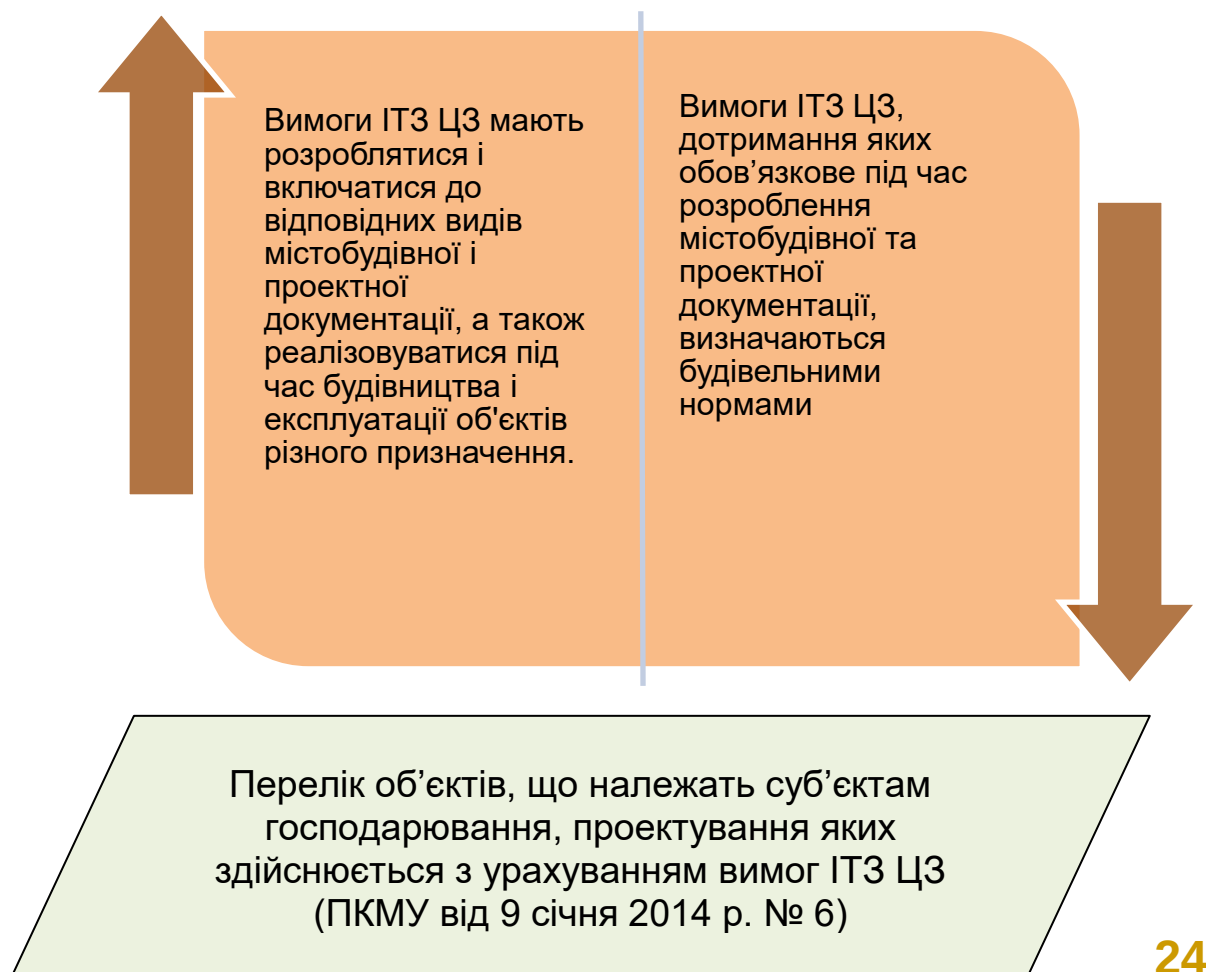

Зразки текстових та табличних рекомендацій населенню щодо укриття у фондів захисних споруд цивільного захисту, а також рекомендації щодо підготовки найпростіших укриттів надано відповідно у додатках 5 та 6 цього Порадника

2. Урахування вимог ІТЗ ЦЗ під час розробки містобудівної (просторової) та проектної документації об'єктів будівництва

2.1. Загальні вимоги законодавства за напрямом ІТЗ ЦЗ

ІТЗ ЦЗ — комплекс інженерно-технічних рішень, спрямованих на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, забезпечення захисту населення і територій від них та небезпеки, що може виникнути під час воєнних (бойових) дій або внаслідок таких дій, а також створення умов для забезпечення сталого функціонування суб'єктів господарювання і територій в особливий період (стаття 2 КЦЗУ)

З метою створення умов для ефективної реалізації заходів захисту населення і територій під час виникнення НС, забезпечення стійкого функціонування на відповідних територіях суб'єктів господарювання в таких умовах, а також планування та здійснення на відповідному рівні заходів інженерного захисту територій у мирний час та в особливий період ОМС в межах своїх повноважень мають завчасно розробляти та керуватися вимогами розділу ІТЗ ЦЗ у складі містобудівної (просторової) документації.

Урахування вимог ІТЗ ЦЗ під час розробки містобудівної документації громади та проектної документації на окремі об'єкти будівництва забезпечується відповідно до норм ДБН Б.1.1-5:2007 «Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони)» у містобудівній документації» (у двох частинах, на мирний час та на особливий період) з урахуванням вимог:

ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»,
ДБН В.1.2-4:2019 «Система надійності та безпеки у будівництві. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту»,
ДБН В.1.1-24-2009 «Захист від небезпечних геологічних процесів. Основні положення проектування»,
ДБН В.1.1-25-2009 «Захист від небезпечних геологічних процесів. Інженерний захист територій та споруд від підтоплення та затоплення»,
ДБН В.1.1-45:2017 «Будівлі і споруди в складних інженерно-геологічних умовах. Загальні положення»,
ДБН В.1.1-46:2017 «Інженерний захист територій, будівель і споруд від зсувів та обвалів»,
ДСТУ 8773:2018 «Склад та зміст розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту в складі проектної документації на будівництво об'єктів. Основні положення»,
інших пов'язаних з цим будівельних та інших технічних норм (стандартів).

Розділи ІТЗ ЦЗ містобудівної (просторової) документації нижчого рівня базуються на рішеннях, що закладені у відповідних розділах містобудівної (просторової) документації вищого рівня, з деталізацією рішень щодо забезпечення захисту та життєдіяльності населення за переліком основних містобудівних завдань.

Розділ ІТЗ комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану та детального плану території для населеного пункту чи його окремих частин, що є потенційними місцями для розміщення евакуйованого населення, розробляють враховуючи необхідність щодо забезпечення захисту та життєдіяльності евакуйованого населення.

У разі необхідності внесення змін до розділу ІТЗ ЦЗ комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території, які виникли у зв'язку з розробленням та затвердженням у встановленому порядку розділів ІТЗ ЦЗ оновленої містобудівної (просторової) документації вищого рівня та новими пропозиціями щодо розташування безпечних районів (потенційних місць розміщення евакуйованого населення і його життєзабезпечення), зазначені роботи виконуються за окремим завданням.

2.2. Урахування вимог ІТЗ ЦЗ під час забудови території територіальної громади (алгоритм дій)

КРОК 1

Визначення (уточнення) ризиків виникнення надзвичайних ситуацій та можливі негативні наслідки від них. У разі необхідності запросити додаткову інформацію від суб'єктів господарювання, що використовують (експлуатують) аварійні та інші небезпечні об'єкти (території), інших суб'єктів владних повноважень, що є її розпорядниками, замовити виконання необхідних дослідно-вишукувальних робіт (за необхідності)

Уточнення відповідних ризиків здійснюється з використанням паспорта ризику виникнення надзвичайних ситуацій на території територіальної громади (див. серію 3 цього poradnika “Аналіз стану техногенно-екологічної безпеки”, розміщену за посиланням:

<https://idundcz.dsns.gov.ua/files/2021/DOC/Порадник/Зміни06.04/Порадник Серія 3 об-06.04.21.pdf>)

КРОК 2

Уточнення інформації про об'єкти і споруди, що можуть бути використані для захисту населення, його життєзабезпечення під час надзвичайних ситуацій, а саме для укриття, санітарної та спеціальної обробки, розміщення евакуйованого населення, організації його медичного забезпечення та харчування тощо

Зазначену інформацію мають містити складені на рівні територіальної громади:

план реагування на надзвичайні ситуації,
план цивільного захисту на особливий період,
план евакуації.

У разі відсутності таких планів доцільно отримати зазначену інформацію (витяги з відповідних планів) місцевих (районної, обласної) державних адміністрацій. Також таку інформацію може надати територіальний орган ДСНС.

Разом з цим зазначену інформацію можуть містити розділи ІТЗ ЦЗ містобудівної (просторової) документації відповідних рівнів (у разі їх наявності)

КРОК 3

Складення завдання на розробку розділів ІТЗ ЦЗ містобудівної (просторової) документації територіальної громади:

схеми просторового розвитку території територіальної громади,
генеральних планів населених пунктів, що входять до складу територіальної громади,

детальних планів території (під час забудови окремих ділянок у межах території територіальної громади)

з урахуванням результатів, отриманих за кроками 1 — 2.

Замовлення розроблення розділу ІТЗ ЦЗ до вищезазначених видів містобудівної (просторової) документації

Врахування планувальних умов та обмежень, визначених розділами ІТЗ ЦЗ містобудівної (просторової) документації вищого рівня (схеми просторового розвитку території територіальної громади), під час розробки відповідної документації нижчого рівня (генеральних планів населених пунктів та детальних планів території)

Відповідно до вимог статті 31 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” до власних (самоврядних) повноважень ОМС у галузі будівництва, зокрема, належать:

визначення у встановленому законодавством порядку відповідно до рішень ради території, вибір, вилучення (викуп) і надання землі для містобудівних потреб, визначених містобудівною документацією;

підготовка і подання на затвердження ради відповідних місцевих містобудівних програм, генеральних планів забудови населених пунктів, іншої містобудівної документації;

встановлення на відповідній території режиму використання та забудови земель, на яких передбачена перспективна містобудівна діяльність;

координація на відповідній території діяльності суб'єктів містобудування щодо комплексної забудови населених пунктів;

надання відповідно до закону містобудівних умов і обмежень забудови земельних ділянок.

У разі відсутності належним чином розробленої та затвердженої містобудівної (просторової) документації рівня територіальної громади та/або розділу ІТЗ ЦЗ до неї необхідно замовити розроблення такого розділу.

Вимоги до складу та змісту розділу ІТЗ ЦЗ містобудівної (просторової) документації викладено у ДБН Б.1.1-5:2007 “Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони)” у містобудівній документації “ (у двох частинах, на мирний час та на особливий період) та ДБН В.1.2-4:2019 “Система надійності та безпеки у будівництві. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту” (мають гриф “для службового користування”).

Розділ ІТЗ ЦЗ розробляється на підставі відповідного завдання, складеного замовником (ОМС) та виконавцем робіт.

З метою отримання необхідної для проектування вихідної інформації доцільно звернутися до місцевих (районної та обласної) державних адміністрацій та територіального органу ДСНС (Головного управління ДСНС у відповідній області).

Завдання на розроблення розділу ІТЗ ЦЗ до генеральної схеми населеного пункту надано у додатку 7 цього poradniku.

КРОК 4

Забезпечення врахування вимог ІТЗ ЦЗ під час проектування та будівництва об'єктів.

Врахування містобудівних умов та обмежень, визначених розділами ІТЗ ЦЗ містобудівної (просторової) документації під час проектування та будівництва об'єктів різного призначення (у проектній документації)

Містобудівні умови та обмеження з врахуванням вимог ІТЗ ЦЗ мають надаватися замовникам у складі вихідних даних на проектування.

Відповідно до Положення про ДСНС, затвердженого постановою КМУ від 16 грудня 2015 р. № 1052, у разі звернення фізичних чи юридичних осіб ДСНС надає інформацію щодо цивільного захисту, зокрема спрямовану на впровадження ІТЗ ЦЗ.

Враховуючи вищезазначене, з метою отримання забудовниками необхідної інформації для формування завдань на розроблення розділів ІТЗ ЦЗ проектної документації доцільно рекомендувати їм також звертатися до територіальних органів ДСНС

КРОК 5

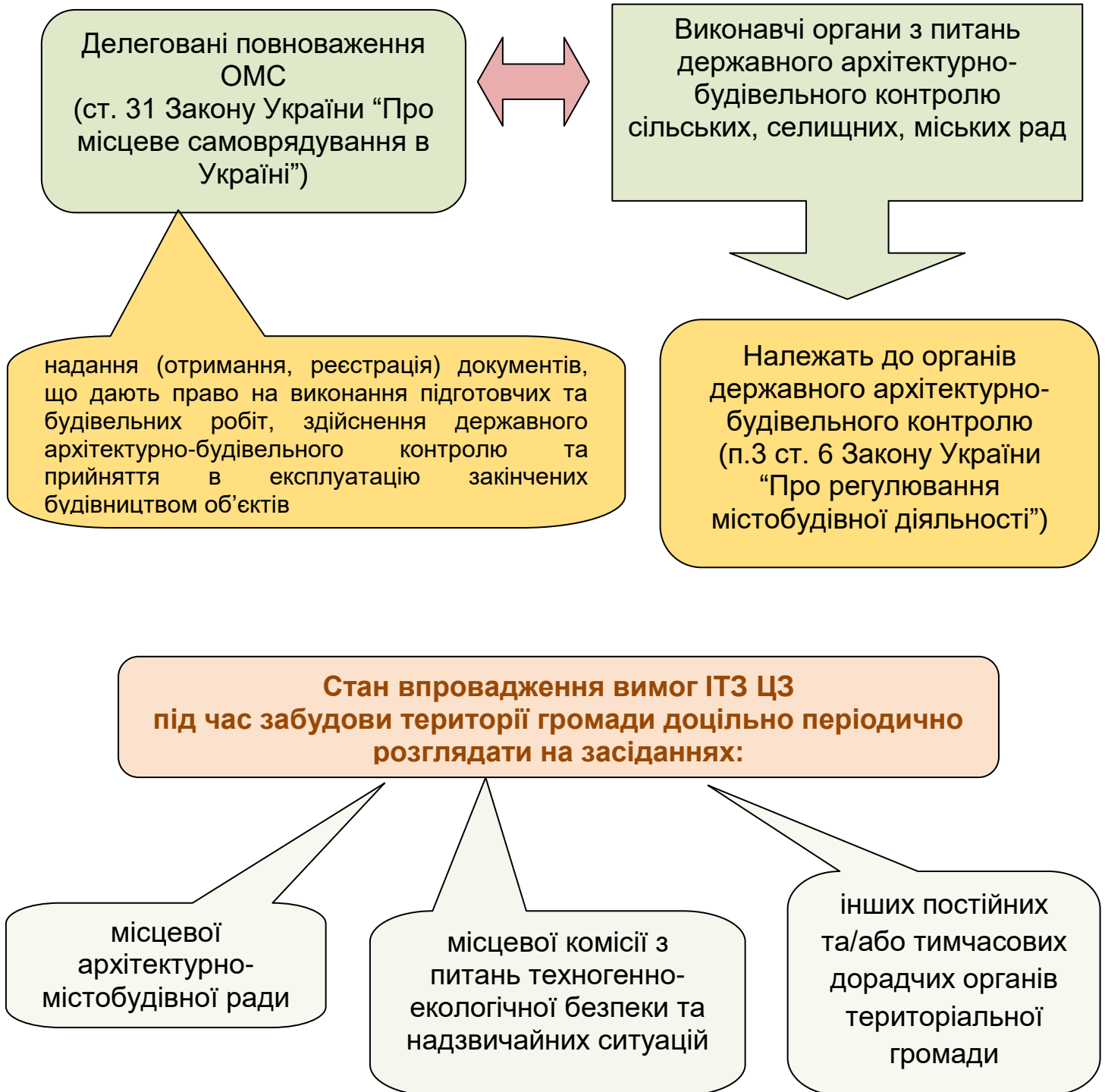
Реалізація запроектованих заходів, зокрема будівництво необхідних протизсувних, протиповеневих, протиселевих, протилавинних, протиерозійних та інших споруд спеціального призначення, будівель і споруд із заданими рівнями безпеки та надійності, споруд фонду ЗСЦЗ

КРОК 6

Контроль за станом реалізації вимог ІТЗ ЦЗ
(під час здійснення контролю у сфері містобудування)

УВАГА!

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо визначення об'єктів, придатних до включення до фонду захисних споруд цивільного захисту як найпростіші укриття

(лист ДСНС від 30.08.2017 № 02-12284/162)

1. У цих Рекомендаціях надано роз'яснення щодо можливості включення до фонду захисних споруд цивільного захисту (далі – фонд захисних споруд) і використання для укриття працівників (персоналу) та інших категорій населення (далі – населення) будівель, споруд та приміщень різного призначення (далі – об'єкти), що експлуатуються, як найпростіших укриттів, а також забезпечення їх необхідним обладнанням та інвентарем.

2. Перелік об'єктів, що підлягають обстеженню (огляду, оцінці) для встановлення можливості їх використання для укриття населення як найпростіших укриттів (далі – огляд) визначено пунктом 7 Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та їх обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138.

Огляду та включенню до фонду захисних споруд як найпростіших укриттів у першу чергу підлягають об'єкти державної та комунальної форми власності.

Огляд та включення до фонду захисних споруд об'єктів приватної власності здійснюється за згодою їх власників або уповноважених ними осіб.

Не підлягають огляду об'єкти військових підрозділів Збройних Сил, Національної гвардії, інших утворених відповідно до законів військових формувань.

Огляд підвалів, погребів (льохів) одноквартирних (садибних) житлових будинків для встановлення можливості їх використання для укриття населення як найпростіших укриттів не рекомендується.

3. У разі неможливості або недоцільності використання для укриття населення усього об'єкта як найпростішого укриття може бути прийнято рішення щодо включення до фонду захисних споруд його окремої частини (приміщення).

4. Під час огляду об'єктів рекомендовано враховувати вимоги щодо забезпечення захисту населення від таких небезпечних чинників надзвичайних ситуацій:

зовнішнього іонізуючого випромінювання;

дії повітряної ударної хвилі при застосуванні звичайних засобів ураження та побічної дії сучасної зброї масового ураження;

дії звичайних засобів ураження (стрілецької зброї, уламків ручних гранат, артилерійських боеприпасів та авіаційних бомб);

негативного впливу від інших будівель, споруд, інженерних мереж, руйнування (аварії) на яких може призвести до травмування або загибелі населення, що підлягає укриттю.

5. З метою забезпечення захисту населення від небезпечних чинників надзвичайних ситуацій та організації його життєзабезпечення об'єкти мають відповідати таким основним вимогам:

1) розміщуються у підвальному (підземному), цокольному або першому поверхах;

2) розташовуються близько від місць перебування (роботи, проживання) населення, яке підлягає укриттю, а саме на відстанях, що забезпечують прибуття населення до захисної споруди впродовж 1 – 3 хвилин від отримання повідомлення про небезпеку (не більше 500 м);

3) не розміщуються поруч з великими резервуарами із небезпечними хімічними, легкозаймистими, горючими та вибухонебезпечними речовинами, водопровідними та каналізаційними магістралями, руйнування яких може призвести до травмування або загибелі населення, яке підлягає укриттю;

4) не зазнають негативного впливу ґрунтових, поверхневих, технологічних або стічних вод;

5) забезпеченість електроживленням, штучним освітленням, системами водопроводу та каналізації. За відсутності в об'єктах водопостачання і каналізації вони повинні мати окремі приміщення для встановлення виносних баків для нечистот;

6) не мають великих отворів у зовнішніх огорожувальних конструкціях, наявні отвори (крім дверних) забезпечують можливість їх закладки (мішками з піском або ґрунтом, бетонними блоками, цегляною кладкою тощо);

7) мають не менше двох входів (виходів), один з яких може бути аварійним (у разі планування укриття у найпростішому укритті місткістю до 20 осіб у ньому допускається наявність одного входу);

8) через приміщення, призначені для перебування населення, яке підлягає укриттю, не проходять водопровідні та каналізаційні магістралі, інші магістральні інженерні комунікації (за винятком внутрішньобудинкових інженерних мереж). Приміщення мають рівну підлогу, придатну для встановлення лав, нар, інших місць для сидіння та лежання;

9) у приміщеннях не зберігається легкозаймистих, хімічно та радіаційно небезпечних речовин, небезпечного обладнання, що не підлягає демонтажу або не може бути демонтоване у термін до 12 годин.

10) висота приміщень об'єктів, зокрема дверних отворів, становить не менше 1,7 м, а до виступаючих частин окремих будівельних конструкцій та інженерних комунікацій (за винятком дверних отворів) – не менше 1,4 м. Ширина дверних отворів становить не менше ніж 0,8 м. Перетинання дверних отворів будівельними конструкціями або інженерними комунікаціями не допускається;

11) отвори при входах (виходах) закриваються посиленими дверми із негорючих матеріалів (металевими або дерев'яними, оббитими залізом) або захисними екранами (кам'яними, цегляними або залізобетонними) на висоту не менше 1,7 м;

12) основні приміщення, призначені для укриття населення, мають примусову або природну вентиляцію;

13) забезпечується вільний доступ осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення або є технічна можливість дообладнання для забезпечення такого доступу у термін до 12 годин;

14) об'єкт перебуває у задовільному санітарному та протипожежному стані;

15) зовнішні огорожувальні будівельні конструкції забезпечують нормативний коефіцієнт захисту від гамма-випромінювання (K_z) відповідно до вимог додатка 1 до ДБН В 2.2.5-97 "Будинки і споруди. Захисні споруди цивільного захисту", але не менше $K_z=100$.

Необхідні захисні властивості як правило забезпечують об'єкти зі стінами 2 – 2,5 цеглини завтовшки, або з цільних залізобетонних конструкцій (блоків, панелей) товщиною від 56 см.

Відповідні захисні властивості також забезпечує шар ґрунту товщиною 67 – 78 см.

Для об'єктів із залізобетону або цегли, огорожувальні конструкції яких не відповідають зазначеним рекомендаціям, можливе збільшення захисних властивостей шляхом обкладення їх мішками з ґрунтом (піском), насипання земляного обвалування під час приведення найпростіших укриттів, розташованих у зазначених об'єктах, у готовність до використання за призначенням.

6. Місткість найпростіших укриттів вираховується з розрахунку: 0,6 кв. м **площі основних приміщень** (для розміщення населення, що підлягає укриттю) на одну особу. За можливості розміщення двоярусних нар площу можу бути зменшено до 0,5 кв. м на одну особу, при триярусному – до 0,4 кв. м на одну особу.

7. Відповідно до норм пункту 2 розділу V Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом МВС від 09.07.2018 № 579, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 липня 2018 р. за № 879/32331 (далі - Вимоги), обладнання найпростіших укриттів має забезпечувати можливість безперервного перебування в них населення впродовж не менше 48 годин.

З цією метою найпростіші укриття забезпечуються:

місцями для сидіння (лежання) - лавками, нарами, стільцями, ліжками тощо;

ємностями з питною (з розрахунку 2 л на добу на одну особу, яка підлягає укриттю) та технічною водою (за відсутності централізованого водопостачання);

контейнерами для зберігання продуктів харчування;

виносними баками, що щільно закриваються, для нечистот (для неканалізованих будівель і споруд);

резервним штучним освітленням (електричними ліхтарями, свічками, газовими лампами тощо);

первинними засобами пожежогасіння (відповідно до встановлених норм для приміщень відповідного функціонального призначення);

засобами надання медичної допомоги;

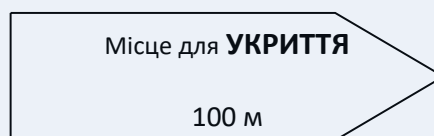
засобами зв'язку і оповіщення (телефоном, радіоприймачем);
шанцевим інструментом (лопатами штиковими та совковими, ломами,
сокирами, пилками-ножівками по дереву, по металу тощо).

За змоги найпростіші укриття забезпечуються додатковим обладнанням,
інструментами та інвентарем відповідно до норм, установлених для захисних
споруд.

8. Біля входних дверей до (найпростішого укриття) має вивішуватися
табличка розміром 50 x 60 см з написом «Місце для УКРИТТЯ». На ній
зазначаються місцезнаходження споруди, її балансоутримувача, номер
телефону особи, відповідальної за утримання та експлуатацію споруди в
мирний час, адреса і місце зберігання ключів.

Місце для УКРИТТЯ КП «ЖЕУ № 3»
Адреса: _____
Ключі знаходяться: _____

тел. _____

Табличка позначення найпростішого укриття

Показчик маршруту
руху до
найпростішого
укриття

Примітка: На табличках і показниках рекомендовано фон білий, шрифт чорний.
У верхній частині таблички позначення споруди подвійного призначення
(найпростішого укриття) по центру можливе розміщення міжнародного
розпізнавального знаку цивільної оборони (блакитний рівносторонній
трикутник на оранжевому фоні).

Департамент організації заходів цивільного захисту ДСНС

ПРИКЛАД

здійснення розрахунку укриття населення, визначення потреби фонду ЗСЦЗ та заповнення форми 4/1/СІЗ ЦЗ

Вихідні умови

До складу територіальної громади входить місто з населенням **40** тис. осіб, не віднесене до групи цивільного захисту та 2 інших населених пункти (селище та село) з чисельністю населення **5** та **1** тис. осіб відповідно. Згідно з вимогами ДБН В.1.2-4:2019 “Система надійності і безпеки у будівництві. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту” місто знаходиться у зоні можливих значних (сильних) руйнувань навколо іншого населеного пункту (міста — районного центра), віднесеного до групи цивільного захисту. Інша територія громади знаходиться у зоні можливого небезпечного сильного радіоактивного забруднення. Разом з цим село знаходиться у зоні спостереження навколо АЕС.

На території громади розташовано:

у місті: СГД, віднесений до III категорії цивільного захисту, з чисельністю персоналу (*найбільшої працюючої зміни*) 500 осіб, амбулаторія з чисельністю персоналу 100 осіб, розрахована на 500 койкомісць, пожежно-рятувальна частина (ПРЧ) з чисельністю персоналу 50 осіб, відділення поліції (ВП) з чисельністю персоналу 100 осіб, 150 інших СГД різних форм власності загальною чисельністю персоналу 10 тис. осіб, зокрема 5 загальноосвітніх шкіл, інші об'єкти соціально-побутового призначення;

у селищі — 20 СГД, не віднесених до категорій цивільного захисту, загальною чисельністю персоналу 1,5 тис. осіб, зокрема загальноосвітня школа, інші об'єкти соціально-побутового призначення;

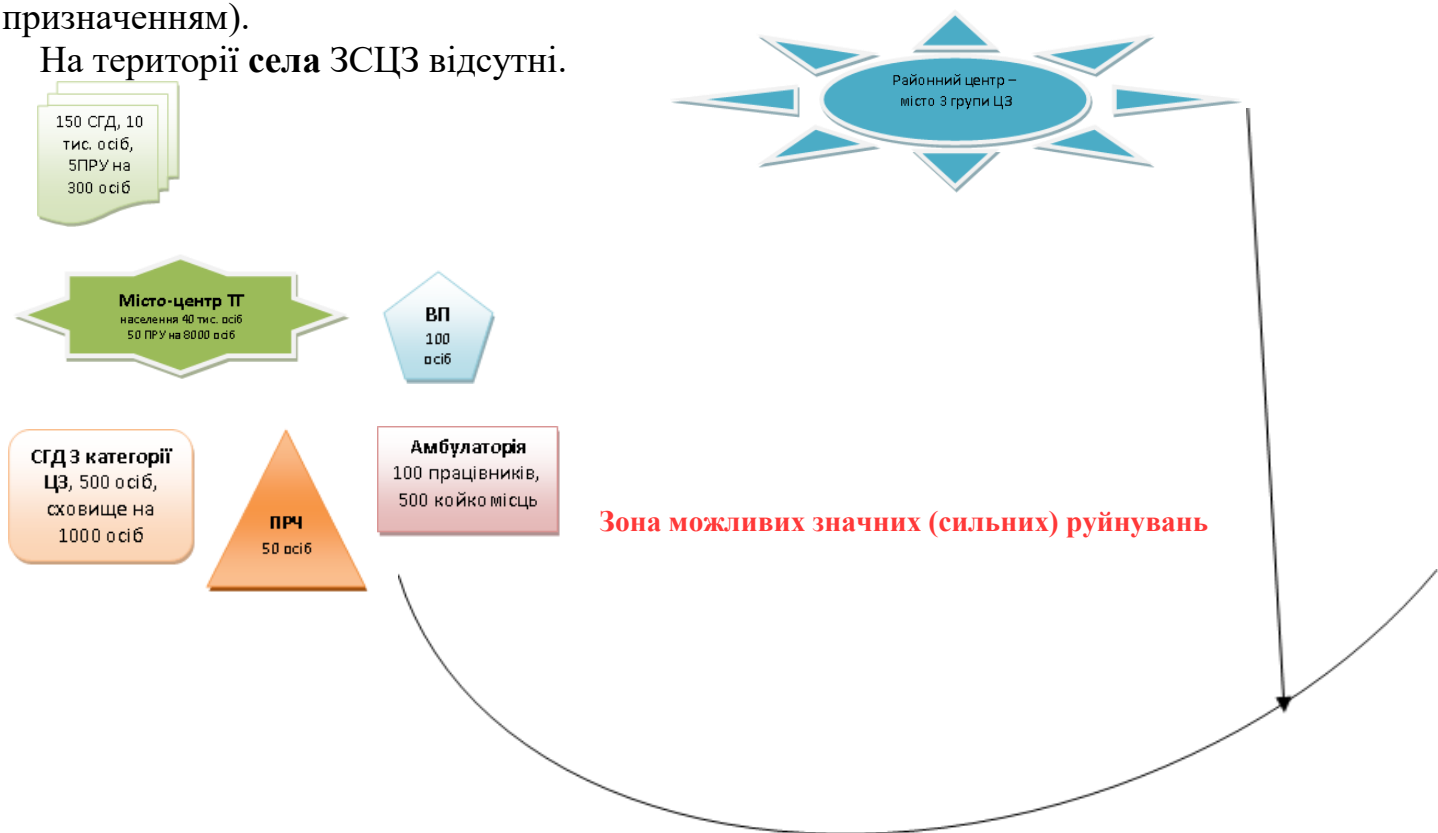
у селі — 10 СГД, не віднесених до категорій цивільного захисту, загальною чисельністю персоналу 300 осіб.

Фонд ЗСЦЗ складає

На території **міста** розташовано сховище місткістю 1000 осіб, призначене для укриття персоналу суб'єкта господарювання, віднесеного до категорії цивільного захисту, за результатами оцінювання визнане обмеженого готовим до використання за призначенням. У межах радіусу збору навколо цієї ЗСЦЗ (500 м) знаходиться пожежно-рятувальна частина, інші суб'єкти господарювання або категорії населення, що можуть укриватися у цій ЗСЦЗ, відсутні. Також на території міста перебуває 50 ПРУ загальною місткістю 8000 осіб, 5 з яких місткістю 300 осіб призначено для укриття персоналу суб'єктів господарювання та оцінено як обмежено готові до використання за призначенням. Інші 45 ПРУ місткістю 7700 осіб знаходяться у підвальних приміщеннях багатоквартирних житлових будинків і призначено для укриття їх мешканців, 2 ПРУ місткістю 400 осіб підтоплено ґрунтовими водами і оцінено як неготові до використання за призначенням.

На території **селища** розташовано 5 ПРУ загальною місткістю 300 осіб: 2 ПРУ місткістю 100 осіб призначено для укриття персоналу СГД і оцінено як обмежено готові до використання за призначенням, 3 ПРУ місткістю 200 осіб призначено для укриття інших категорій населення (1ПРУ місткістю 50 осіб знаходиться в аварійному стані і оцінено як неготове до використання за призначенням).

На території **села** ЗСЦЗ відсутні.

Зона можливого небезпечного сильного радіоактивного забруднення

Для організації укриття населення **на особливий період** (воєнний час) ОМС було організовано огляд (оцінку) приміщень у підвальних та цокольних поверхах будівель різного призначення, що експлуатуються, за результатами якої до фонду ЗСЦЗ за згодою власників відповідних об'єктів та згідно зі встановленими вимогами було включено:

у **місті** — 5 СПП із захисними властивостями ПРУ (підземні паркінги) загальною місткістю 4000 осіб та 500 найпростіших укриттів загальною місткістю 20 000 осіб;

у **селищі** — 1 СПП із захисними властивостями ПРУ (тир у підвальному поверсі адміністративної будівлі) місткістю 200 осіб та 200 найпростіших укриттів загальною місткістю 4,5 тис. осіб;

у **селі** — 100 найпростіших укриттів загальною місткістю 1,5 тис. осіб.

ЗАГАЛЬНИЙ АЛГОРИТМ

здійснення розрахунку укриття населення та визначення потреби фонду захисних споруд

Розбивка

території громади за населеними пунктами та зонами можливого негативного впливу (відповідно до ДБН В.1.2-4:2019);

населення за категоріями (найбільша працююча зміна СГД, віднесених до категорій ЦЗ, хворі, медичний та обслуговуючий персонал закладів охорони здоров'я, населення у зонах спостереження АЕС тощо, інші категорії населення) відповідно до ст. 32 КЦЗУ

Визначення

виду ЗСЦЗ (сховища або ПРУ), у яких підлягає укриттю населення в залежності від: належності території до зон можливого негативного впливу, визначених відповідно до ДБН В.1.2-4:2019;

категорії населення відповідно до ст. 32 КЦЗУ

Уточнення

наявного фонду ЗСЦЗ за видами, кількістю, місткістю та станом готовності ЗСЦЗ (сховища та ПРУ) визнані готовими або обмежено готовими до використання за призначенням, інших споруд (СПП, найпростіші укриття)

Здійснення розрахунків укриття (окремо за категоріями населення)

для СГД, окремо для віднесених до категорій ЦЗ, закладів охорони здоров'я, інших СГД;
для населення житлової забудови (без врахування персоналу СГД)

Визначення потреби фонду ЗСЦЗ

(на мирний час та на особливий період), зокрема

для СГД, окремо для віднесених до категорій ЦЗ, закладів охорони здоров'я, інших СГД;
для населення житлової забудови (без врахування персоналу СГД)
для кожного населеного пункту територіальної громади

Узагальнення отриманих результатів за територіальну громаду

Здійснення розрахунку потреб фонду ЗСЦЗ та заповнення форми 4/1/СІЗ ЦЗ

Заповнення форми 4/1/СІЗ ЦЗ (далі — **форма**) здійснюємо починаючи з пунктів (рядків) 2 — 7 у будь-якій послідовності з наступним узагальненням отриманих результатів у пункті (рядку) 1.

У нашому випадку до узагальнення результатів підлягають заповненню пункти (рядки):

4 — стосовно організації укриття мешканців села, що знаходиться у зоні спостереження навколо АЕС;

5 — стосовно міста — центра територіальної громади, яке не віднесено до групи цивільного захисту;

6 — стосовно іншого населеного пункту (селища), що входить до складу громади.

Почнемо з села (рядок 4), яке розташовано у зоні спостереження навколо АЕС. Згідно з вимогами статті 32 КЦЗУ на випадок виникнення радіаційних аварій у мирний час його населення має бути забезпечено укриттям у ПРУ, що мають знаходитися у постійній готовності до використання за призначенням. Враховуючи вищезазначене, укриттю у ЗСЦЗ, а саме у ПРУ підлягає усе населення села (1,0 тис. осіб), про що вноситься інформація до граф 3, 4 та 6 пункту (рядку) 4 **форми**.

За вихідними умовами захисні споруди на території села відсутні, тому графи 7 — 21 пункту (рядку) 4 форми не заповнюються.

З урахуванням вихідних умов (наявності 100 найпростіших укриттів загальною місткістю 1,5 тис. осіб), та враховуючи, що населення села складає 1000 осіб (*менше загальної місткості вищезазначених споруд*), у цьому випадку до графи 27 рядку 4 **форми** вноситься відмітка — 100/1,0, а до рядку 29 — 1,0.

Враховуючи відсутність на території села ЗСЦЗ та СПП потреба у ЗСЦЗ буде складати:

для укриття персоналу СГД (всього персоналу усіх СГД): 10 ПРУ (на 10 СГД) місткістю 0,3 тис. осіб (*загальна чисельність їх персоналу*);

для укриття інших категорій населення:

1000 (*загальна чисельність населення*) — **300** (*загальна чисельність персоналу СГД*) = **700** (*осіб*) : **50** (*місткість одного ПРУ*) = **14** ПРУ загальною місткістю **700** (0,7 тис.) осіб.

Загальна потреба у ЗСЦЗ складе:

10+14=24 ПРУ загальною місткістю **1000** осіб, про що робиться відповідні відмітки (24/1,0) у графах 30 та 32 пункту (рядку) 4 **форми**.

Примітка: відповідно до економічного обґрунтування та відповідності фактичного радіусу збору навколо ЗСЦЗ нормативному можливо планування створення меншої кількості (однієї чи декількох) ЗСЦЗ (ПРУ) за умови відповідності їх місткості визначеним потребам

Інші графи у цьому пункті (рядку) не заповнюються.

Наступним здійснюємо розрахунок та заповнюємо рядок 6 форми для селища.

Відповідно до вимог статті 32 КЦЗУ населення міст, не віднесених до груп цивільного захисту, та інших населених пунктів (зокрема й селищ) підлягає укриттю у ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ.

Враховуючи вищезазначене, укриттю у фонді ЗСЦЗ (ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ) підлягає усе населення селища (5,0 тис. осіб), про що вноситься інформація до граф 3, 4 та 6 рядку 6 **форми**.

ЗСЦЗ (ПРУ) спорудами забезпечено 2 з 10 СГД, неготові до використання ЗСЦЗ відсутні. Зазначене дозволяє укрити 0,1 з 1,5 тис. осіб їх персоналу. Разом з цим для укриття інших категорій населення існує ще 3 ПРУ загальною місткістю 200 осіб, одне з яких місткістю 50 осіб є неготовим до використання. Також для укриття населення використовується 1 СПП із захисними властивостями ПРУ загальною місткістю 200 осіб та 200 найпростіших укриттів загальною місткістю 4,5 тис. осіб

Враховуючи вищезазначене, до пункту (рядка) 6 **форми** вноситься:

до графі 13: показник $5/0,3$ (загальна чисельність та місткість у тис. осіб наявних ЗСЦЗ (ПРУ);

до графі 14: показник $1/0,05$ (загальна чисельність та місткість неготових ЗСЦЗ (ПРУ);

до граф 15, 19 та 21: показник 0,25 (чисельність населення, зокрема й персонал СГД, у тис. осіб, яке фактично укривається у ЗСЦЗ (ПРУ), без врахування неготової ЗСЦЗ);

до графі 23: показник $1/0,2$ (кількість та місткість в тис. осіб СПП);

до графі 27: показник $200/4,5$ (загальна кількість та місткість в тис. осіб найпростіших укриттів);

до графі 22: показник $201/4,7$ (загальна кількість та місткість в тис. осіб СПП та найпростіших укриттів);

до граф 19 та 21: показник 0,25 тис. осіб (фактично укривається у ПРУ, за виключенням 1 ПРУ місткістю 0,05 тис. осіб, що неготове до використання за призначенням).

З урахуванням стану готовності наявного фонду ЗСЦЗ, потреба у ЗСЦЗ для цього населеного пункту буде складати:

для суб'єктів господарювання, не віднесених до груп цивільного захисту

10 (загальна кількість суб'єктів господарювання) — 2 (наявні у суб'єктів господарювання захисні споруди) = 8 ПРУ загальною місткістю $1,5$ (загальна чисельність персоналу) — $0,1$ (загальна місткість 2 ПРУ суб'єктів господарювання, складова показника $0,25$ тис. осіб, занесеного до графі 21 рядку 6 **форми**) = $=1,4$ тис. осіб (зазначений показник є складовою відомостей, що має бути внесено до граф 30 та 32 рядку 6 **форми**).

для інших категорій населення (мешканців багатоповерхових будинків та приватного житлового сектору), що не належать до персоналу вищезазначених суб'єктів господарювання

На території населеного пункту знаходиться 3 ПРУ загальною місткістю 200 осіб та 1 СПП загальною місткістю 200 осіб, що призначено для укриття вищезазначених категорій населення. Також на особливий період укриття 4,5 тис. осіб передбачено у 200 найпростіших укриттях. Разом з цим 1 ПРУ місткістю 50 осіб є неготовим для використання за призначенням, тобто фактично у вищезазначених спорудах укривається:

у ПРУ — 0,15 тис. осіб (складова показника 0,25 тис. осіб, занесеного до графи 21 рядку 6 форми);

у СПП — 0,2 тис. осіб, відповідний показник (1/0,2) вноситься до графи 23 рядку 6 форми;

у найпростіших укриттях (на особливий період, до забезпечення населення ЗСЦЗ та СПП) — $200/4,5$ (загальна кількість та місткість в тис. осіб найпростіших укриттів), показники вносяться до графи 27 рядку 6 форми;

загалом в інших спорудах фонду ЗСЦЗ — $1+200=201$ споруда (сумарно кількість СПП та найпростіших укриттів) загальною місткістю $0,2+4,5=4,7$ тис. осіб (сумарно місткість СПП та найпростіших укриттів), відповідний показник ($201/4,7$) вноситься до графи 22 рядку 6 форми.

Враховуючи вищезазначене, для укриття інших категорій населення необхідно:

5000 (загальна чисельність населення селища) — **1850** (1500 (загальна чисельність персоналу суб'єктів господарювання) + 150 (місткість ПРУ, призначених для укриття інших категорій населення, без врахування 1 ПРУ, що визнано неготовим до використання за призначенням) + 200 (місткість 1 СПП)) = **3150** осіб : **50** (місткість одного ПРУ) = **63** ПРУ загальною місткістю **3,15** тис. осіб.

Примітка: у разі планування будівництва споруд більшої місткості (якщо це задовольняє умовам за радіусами збору навколо них) кількість ЗСЦЗ може бути зменшено. Так, у даному випадку у разі планування будівництва ПРУ (СПП із захисними властивостями ПРУ) місткістю 100 осіб потреба у ЗСЦЗ буде складати $5000-1850=3150:100=32$ ПРУ (СПП із захисними властивостями ПРУ) загальною місткістю 3,15 тис. осіб.

Таким чином, загальна потреба у ЗСЦЗ буде складати:

8 (суб'єкти господарювання) + **70** (інші категорії населення) = **78** ПРУ загальною місткістю 1,4 (суб'єкти господарювання) + 3,15 (інші категорії населення) = 4,55 тис. осіб, про що робиться відповідні відмітки (78/4,55) у графах 30 та 32 рядку 6 форми.

Загалом, з урахуванням наявних готових та обмежено готових до використання за призначенням ЗСЦЗ (4 ПРУ загальною місткістю 250 осіб, 1 СПП загальною місткістю 200 осіб, 200 найпростіших укриттів загальною місткістю 4,5 тис. осіб) забезпечено укриттям (з урахуванням особливого періоду):

$0,25$ (місткість готових та обмежено готових ЗСЦЗ) + $0,2$ (місткість СПП) + $4,5$ (місткість найпростіших укриттів) = $4,95$ тис. осіб, відомості про це (4,95) вносяться до графи 29 рядка 6 форми.

Таким чином, у **селищі** потребують укриття на особливий період 50 осіб.

Відомості про це до **форми** не заносяться, але зазначене враховується під час планування заходів ЦЗ (проведення додаткового обстеження та дообладнання як найпростіших укриттів приміщень у підвальних та цокольних поверхах будівель різного призначення, що експлуатуються, облаштування фортифікаційних споруд тощо).

Здійснюємо розрахунок та заповнюємо рядок 5 форми для міста.

Відповідно до вимог статті 32 КЦЗУ населення міст, не віднесених до груп цивільного захисту, підлягає укриттю у ПРУ або СПП (із захисними властивостями ПРУ).

Враховуючи вищезазначене, укриттю у фонді ЗСЦЗ підлягає усе населення міста (40 тис. осіб), про що вноситься інформація до граф 3, 4 та 6 рядка 5 **форми**.

Разом з цим, персонал СГД, віднесених до відповідних категорій цивільного захисту, що розташовуються у зонах можливих значних руйнувань, підлягає укриттю у сховищах. За вихідними умовами на території міста розташовано такий СГД, його персонал складає 500 осіб, про що вносяться відомості (1/0,5) до графи 5 рядка 5 **форми**.

Місткість наявної у вищезазначеного СГД ЗСЦЗ складає 1000, стан її готовності — обмежено готова до використання за призначенням, відповідні відомості (1/1,0) вносяться до графи 7 рядка 5 **форми**.

Враховуючи значну місткість сховища, що перевищує чисельність персоналу СГД, якому вона належить, у ЗСЦЗ за договором організовано укриття персоналу ПРЧ (50 осіб).

Таким чином, фактично у цьому сховищі укривається $500+50=550$ осіб, про що вносяться відповідні відомості до :

графи 16 рядка 5 **форми** — 0,55;

графи 17 рядка 5 **форми** — 0,5;

графи 18 рядка 5 **форми** — 0,05.

У 48 (готових та обмежено готових) ПРУ укривається 7,6 тис. осіб, відомості про це (7,6) заносяться до граф 20 та 22 рядка 5 **форми**.

Загалом у ЗСЦЗ укривається $0,55$ (у сховищі) + $7,6$ (у ПРУ) = **8,15** тис. осіб, відомості про це (8,15) заносяться до графи 15 рядка 5 **форми**.

Щодо забезпечення ЗСЦЗ персоналу СГД, зокрема амбулаторії (100 осіб персоналу, 500 койкомісць), ВП (100 осіб), інших СГД різних форм власності загальною чисельність персоналу 10 тис. осіб.

ВП захисними спорудами (ПРУ) не забезпечено. Таким чином, потреба для нього у ЗСЦЗ складає 1 ПРУ місткістю 0,1 тис. осіб.

Амбулаторія знаходиться у зоні можливих значних руйнувань, її хворі та медичний та обслуговуючий персонал відповідно до КЦЗУ має бути забезпечено укриттям у сховищах. Під час визначення місткості ЗСЦЗ, призначеної для цього, враховуються вимоги додатка 2 ДБН В.2.2-5-97: місткість має складати 10 % від загальної кількості хворих (койкомісць) — 50

осіб, а також 12 осіб медичного та 5 осіб обслуговуючого персоналу, усього 67, округляємо до **70** осіб. Інший персонал та хворі мають плануватися до укриття в інших спорудах фонду ЗСЦЗ.

Примітка: у разі знаходження закладу охорони здоров'я поза межами значних руйнувань хворі, медичний та обслуговуючий персонал мають бути забезпечені укриттям у ПРУ місткістю з розрахунку на 100 % персоналу та амбулаторних хворих (койкомісць).

Враховуючи вищезазначене, додаткова потреба **міста** у сховищах складає:

1 сховище місткістю 70 осіб, відповідний показник (1/0,07) вноситься до графи 31 рядка 5 **форми**.

Інші СГД та населення міста ЗСЦЗ забезпечено таким чином:

До загального фонду ЗСЦЗ входить 50 ПРУ загальною місткістю 8000 осіб, відомості про які (50/8,0) вносяться до графи 13 рядка 5 **форми**. Разом з цим 2 ПРУ місткістю 400 осіб неготові до використання за призначенням, відомості про що (2/0,4) вносяться до графи 14 рядка 5 **форми**. Таким чином, фактично у 48 придатних для цього ПРУ укривається $8000 - 400 = 7600$ осіб. Відомості про це (7,6) вносяться до граф 19 та 21 **форми**.

Також для укриття населення використовується 5 СПП загальною місткістю 4,0 тис. осіб, відомості (5/4,0) вносяться до графи 23 рядка 5 **форми**, а також 500 найпростіших укриттів загальною місткістю 20,0 тис. осіб, відповідні відомості (500/20,0) вносяться до рядка 27 **форми**.

Загалом в $5+500=505$ інших спорудах фонду ЗСЦЗ (СПП та найпростіших укриттях) укривається $4+20=24$ тис. осіб, відповідні відомості (505/24,0) вносяться до графи 22 рядка 5 **форми**.

Для укриття персоналу 150 СГД з чисельністю персоналу 10 тис. осіб у місті існує 5 ПРУ місткістю 300 осіб, неготові до використання ЗСЦЗ відсутні. Зазначене дозволяє укрити 0,3 з 10 тис. осіб їх персоналу;

З урахуванням стану готовності наявного фонду ЗСЦЗ, потреба у ЗСЦЗ для цього населеного пункту буде складати:

для СГД, не віднесених до груп цивільного захисту (без ПРЧ, ВП та амбулаторії)

150 (загальна кількість суб'єктів господарювання) — 5 (наявні у суб'єктів господарювання захисні споруди) = **145** ПРУ загальною місткістю 10 (загальна чисельність персоналу) — 0,3 (загальна місткість 5 ПРУ суб'єктів господарювання, складова показника 0,6 тис. осіб, занесеного до графи 21 рядка 5 **форми**) = **9,7** тис. осіб (зазначений показник є складовою відомостей, що має бути внесено до граф 30 та 32 рядка 6 **форми**).

Усього з урахуванням потреб ВП та амбулаторії загальна потреба у ЗСЦЗ СГД буде складати:

1 сховище місткістю **70** осіб (для амбулаторії), відповідний показник (1/0,067) внесено до графи 31 рядка 5 **форми**;

$1(\text{потреба в ПРУ для ВП}) + 145(\text{потреба в ПРУ для інших суб'єктів господарювання}) =$
 $=$ **146** ПРУ загальною місткістю 0,1 (місткість ПРУ для ВП) + 9,7 (загальна місткість ПРУ для інших суб'єктів господарювання) = **9,8** тис. осіб. Зазначені показники є складовими показника графи 32 рядка 5 **форми**.

для інших категорій населення (мешканців багатоповерхових будинків та приватного житлового сектору), що не належать до персоналу вищезазначених суб'єктів господарювання

Загальна чисельність інших категорій населення (без персоналу суб'єктів господарювання) складає:

40 — 10,17 (0,05 (чисельність персоналу ПРЧ) + 0,1 (чисельність персоналу ВП) + 0,07 (чисельність хворих та персоналу амбулаторії, що підлягають укриттю у сховищі) + 10 (чисельність персоналу інших СГД)) = **29,83** тис. осіб.

для укриття вищезазначених категорій населення існує 45 ПРУ загальною місткістю 7700 осіб, 2 з яких місткістю 400 осіб є неготовим до використання. Також для укриття населення використовується 5 СПП із захисними властивостями ПРУ загальною місткістю 4,0 тис. осіб.

Фактично у вищезазначених спорудах укривається:

у ПРУ — 7,3 тис. осіб (складова показника 7,6 тис. осіб, занесеного до графи 21 рядка 5 форми);

у СПП — 4,0 тис. осіб, відповідний показник (5/4,0) внесено до графи 23 рядка 5 форми;

усього $7,3 + 4,0 = 11,3$ тис. осіб.

Отже, потреба місткості ПРУ, призначених для укриття інших категорій населення складає:

29,83 тис. осіб (чисельність інших категорій населення) — **11,3** (місткість наявних ЗСЦЗ та СПП, без ЗСЦЗ неготових до використання за призначенням) = **18,53** тис. осіб

Для укриття вищезазначеної кількості населення необхідно:

$18530 : 50$ (місткість одного ПРУ) = **371** ПРУ

Примітка: у разі планування будівництва споруд більшої місткості (якщо це задовольняє умовам за радіусами збору навколо них) кількість ЗСЦЗ може бути зменшено. Так, у даному випадку у разі планування будівництва ПРУ (СПП із захисними властивостями ПРУ) місткістю 200 осіб потреба у ЗСЦЗ буде складати $18530 : 200 = 93$ ПРУ (СПП із захисними властивостями ПРУ) загальною місткістю 18,53 тис. осіб.

Таким чином, загальна потреба у ЗСЦЗ для міста буде складати:

146 (суб'єкти господарювання) + **371** (інші категорії населення) = **517** ПРУ загальною місткістю **9,8** (суб'єкти господарювання) + **18,53** (інші категорії населення) = **28,33** тис. осіб, про що робиться відповідні відмітки (517/28,33) у графах 30 та 32 рядка 5 форми.

Сумарно потреба ЗСЦЗ міста буде складати 1 (сховище) + 517 (ПРУ) = **518** ЗСЦЗ загальною місткістю 0,07 (сховище) + 28,33 (ПРУ) = **28,4** тис. осіб., відомості про це (518/28,4) вносяться до графи 30 рядка 5 форми.

Загалом, з урахуванням наявних готових та обмежено готових до використання за призначенням ЗСЦЗ (48 ПРУ загальною місткістю 7,6 тис. осіб, 5 СПП загальною місткістю 4,0 тис. осіб, 500 найпростіших укриттів загальною місткістю 20,0 тис. осіб) забезпечено укриттям (з урахуванням особливого періоду):

8,15 (місткість готових та обмежено готових ЗСЦЗ) + 4,0 (місткість СПП) + 20,0 (місткість найпростіших укриттів) = 32,15 тис. осіб, відомості про це (31,6) вносяться до графі 29 рядка 5 **форми**.

Таким чином, у **місті** потребують укриття на особливий період:

40 — 31,6 = 8,4 тис. осіб.

Відомості про це до **форми** не заносяться, але зазначене враховується під час планування заходів ЦЗ (проведення додаткового обстеження та дообладнання як найпростіших укриттів приміщень у підвальних та цокольних поверхах будівель різного призначення, що експлуатуються, облаштування фортифікаційних споруд тощо).

Завершення заповнення **форми** та визначення загальної потреби фонду ЗСЦЗ здійснюється у рядку 1 шляхом сумування показників відповідних граф, визначених у рядках 4 — 6.

Зразок заповненої форми 4/1/СІЗ ЦЗ відповідно до здійснених розрахунків наведено на наступній сторінці

ВІДОМОСТІ
про стан укриття населення у фонді захисних споруд ЦЗ станом на 1 листопада 2021 року
Н-ської міської територіальної громади
(найменування регіону, міністерства, відомства тощо)

№ з/п	Назва	Чисельність населення, яке проживає на території (тис. осіб)				Підлягає укриттю у фонді ЗС ЦЗ (тис. осіб)				Кількість та місткість сховищ та ПРУ (шт./тис. осіб)				Фактично укривається в сховищах та ПРУ НПЗ та населення (тис. осіб)				Укривається в інших спорудах						Всього укривається населення (тис. осіб)		Потреба у додатковому фонді ЗС ЦЗ (шт./тис. осіб)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
		Всього	у т.ч. НПЗ	у ЗС ЦЗ	Всього	сховищ		ПРУ		Всього	у сховищах		у ПРУ		Всього (тис. осіб)	Всього	Споруди подвійного призначення (шт./тис. осіб)		Всього	у т.ч. для НПЗ	у тому числі споруди метрополітен у (шт./тис. осіб)		Найпростіші укриття, (шт./тис. осіб)	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього	у т.ч. для НПЗ	Всього</

Начальник структурного підрозділу з питань цивільного захисту **МОВВ** _____ (посада) _____ (підпис) _____ (прізвище)

Варіант рішення виконавчого органу ТГ
«Про затвердження Плану заходів щодо покращення стану утримання
фонду захисних споруд цивільного захисту»

_____ рада
_____ район _____ область

РІШЕННЯ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ

від «__» _____ 20__ № ____

**Про затвердження Плану заходів щодо покращення стану
утримання фонду захисних споруд цивільного захисту**

Керуючись Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138, наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09 липня 2018 року № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 липня 2018 р. за № 879/32331, з метою забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту, організації укриття населення на випадок виникнення надзвичайних ситуацій, виконавчий комітет _____ ради **вирішив:**

1. Затвердити План заходів щодо покращення стану утримання фонду захисних споруд цивільного захисту на території _____ територіальної громади (далі – план заходів) на 20__ рік, що додається.

2. Відділу з питань цивільного захисту _____ ради довести план заходів до виконавців.

3. Рішення набирає чинності з моменту його прийняття.

4. Координацію роботи та контроль за виконанням цього рішення залишаю за собою.

Міський (селищний, сільський) голова _____

Додаток до
рішення виконавчого
комітету _____ ради ТГ
від ____ .20__ року №

ПЛАН
заходів щодо покращення стану утримання фонду захисних споруд цивільного захисту на території _____ територіальної громади

№ з/п	Найменування заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
1	Проаналізувати стан укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту (кількість захисних споруд, місткість, стан) та визначити потребу фонду захисних споруд	сільський голова; старости; відділ з питань ЦЗ	постійно
2	Забезпечити завершення проведення технічної інвентаризації захисних споруд цивільного захисту як об'єктів нерухомого майна	сільський голова; старости; відділ питань ЦЗ	до кінця 20__ року
3	Забезпечити контроль за веденням обліку та облікової документації фонду захисних споруд цивільного захисту відповідно до вимог наказу МВС від 09.07.2018 року № 579:	сільський голова; старости; відділ з питань ЦЗ	постійно
–	оновити облікові картки, паспорти захисних споруд, на яких проведена технічна інвентаризація, та надати управлінню з питань цивільного захисту облдержадміністрації їх треті примірники разом з копіями технічних паспортів	сільський голова; старости; відділ з питань ЦЗ _____ ради; керівники підприємств, установ та організацій	до ____ - 20__
–	скласти та забезпечити ведення книг обліку сховищ, протирадіаційних укриттів, споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів;	відділ з питань ЦЗ	до кінця 20__ року, надалі - постійно
4	Активізувати роботу з обстеження підземного простору населених пунктів для виявлення придатних для включення до фонду захисних споруд приміщень	сільський голова; старости; відділ з питань ЦЗ керівники підприємств, установ та організацій	до 01.11. 20__ року
5	Під час формування місцевого бюджету передбачити видатки на утримання захисних споруд цивільного захисту комунальної форми власності	сільський голова; фінансовий відділ _____ ради	щороку
6	Спланувати заходи інженерного захисту в частині дообладнання або спорудження в особливий період підвальних та інших заглиблених приміщень (фортифікаційних споруд)	сільський голова; старости; відділ з питань ЦЗ _____; керівники підприємств,	постійно

№ з/п	Найменування заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
	для укриття населення відповідно до визначеної потреби	установ та організацій	
7	Довести до керівників підприємств, установ та організацій вимоги керівних документів щодо укомплектування споруд фонду захисних споруд цивільного захисту необхідних обладнанням та майном	сільський голова; старости; відділ правового забезпечення апарату та з питань ЦЗ _____ ради	До 01.06. 20__
8	Під час проведення командно-штабних навчань, спільних об'єктових тренувань відпрацьовувати питання укриття працівників та населення в спорудах фонду захисних споруд цивільного захисту	сільський голова; старости; відділ з питань ЦЗ; керівники підприємств, установ та організацій; _____ районний сектор ГУ(У) ДСНС України (за згодою)	згідно з планом основних заходів на 20__ рік
9	Організувати показове заняття на базі однієї захисної споруди цивільного захисту щодо порядку її утримання та використання	відділ з питань ЦЗ; _____ районний сектор ГУ(У) ДСНС України у _____ області (за згодою)	до кінця 20__ року
10	Забезпечити під час розробки та затвердження містобудівної та проектної документації усіх рівнів дотримання вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту щодо створення фонду захисних споруд цивільного захисту	сільський голова; старости; відділ з питань містобудування, архітектури та землепорядкування; відділ з питань ЦЗ	постійно
11	Оновити (розробити) інтерактивні карти розміщення споруд фонду захисних споруд цивільного захисту на відповідних територіях	відділ з питань ЦЗ; _____ районний сектор ГУ(У) ДСНС України у _____ області;	друге півріччя 2021 року
12	З урахуванням вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" забезпечити доведення до населення усіма доступними засобами інформації щодо місць розташування об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту	сільський голова; старости; відділ правового забезпечення апарату та з питань ЦЗ _____ ради	постійно
Секретар виконавчого комітету _____			

Варіант

рішення виконавчого органу ради ТГ «Про організацію укриття населення територіальної громади на випадок виникнення надзвичайних ситуацій»

_____ рада
Виконавчий комітет

РІШЕННЯ

_____ 20__

№ _____

Про організацію укриття населення територіальної громади на випадок виникнення надзвичайних ситуацій

На підставі пункту 3 статей 36 та 40 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, статей 19 та 32 Кодексу цивільного захисту України та з метою забезпечення захисту населення виконавчий комітет ВИРІШИВ:

1. Рекомендувати:

1) Керівникам підприємств, установ та організацій забезпечити, в разі виникнення надзвичайних ситуацій, можливість укриття працівників, членів їх сімей та населення будинків, розташованих на прилеглих до підприємств територіях, в захисних спорудах цивільного захисту, які знаходяться на балансоутриманні цих підприємств;

2). Керівникам підприємств, установ та організацій, які не мають захисних споруд, визначити та підготувати найпростіші укриття (підвальні, цокольні та інші заглиблені приміщення), за необхідності, укласти угоди з іншими підприємствами для укриття свого персоналу;

3). Відділу комунального господарства та будівництва _____ ради, комунальному підприємству “Житлосервіс”, спільно з головами об’єднань співвласників багатоквартирних будинків, головами квартальних комітетів:

підготувати найпростіші укриття в підвальних приміщеннях житлового фонду для розміщення мешканців будинків, призначити відповідальних осіб за їх утримання;

визначити маршрути руху населення до укриття;

визначити найближчі укриття для захисту мешканців будинків, в яких підвальні приміщення відсутні або не пристосовані для укриття населення.

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову ТГ.

_____ голова

РЕКОМЕНДАЦІЇ **населенню щодо укриття у фонді** **захисних споруд цивільного захисту**

З метою організації інженерного захисту населення в сучасних умовах використовуються захисні споруди цивільного захисту (сховища, протирадіаційні укриття), а також споруди подвійного призначення та найпростіші укриття.

Захисні споруди цивільного захисту – інженерні споруди, призначені для захисту населення від впливу небезпечних чинників, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів (далі - захисні споруди).

Вони розподіляються на сховища та протирадіаційні укриття та є основним засобом колективного захисту населення.

Сховище - герметична споруда для захисту людей, в якій протягом певного часу створюються умови, що виключають вплив на них небезпечних факторів, які виникають внаслідок надзвичайної ситуації, воєнних (бойових) дій та терористичних актів;

Протирадіаційне укриття (ПРУ) - негерметична споруда для захисту людей, в якій створюються умови, що виключають вплив на них іонізуючого опромінення у разі радіоактивного забруднення місцевості. Відповідно до будівельних норм ПРУ також розраховано на захист від звичайних озброєнь.

Для захисту людей від деяких факторів небезпеки, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій у мирний час, та дії засобів ураження в особливий період також використовуються споруди подвійного призначення та найпростіші укриття.

Споруда подвійного призначення — це наземна або підземна споруда, що може бути використана за основним функціональним призначенням і для захисту населення, її проектування та будівництво здійснюється з урахуванням будівельних норм, визначених як для споруд основного функціонального призначення та як зля захисних споруд цивільного захисту.

Найпростіше укриття - це фортифікаційна споруда, цокольне або підвальне приміщення, що знижує комбіноване ураження людей від небезпечних наслідків надзвичайних ситуацій, а також від дії засобів ураження в особливий період.

Фонд захисних споруд цивільного захисту - сукупність усіх захисних споруд цивільного захисту та інших споруд, що можуть бути використані для укриття населення.

Інформацію про місцезнаходження споруд, призначених для укриття населення розміщено на офіційному вебсайті _____ ради за посиланням _____.

Також її можна отримати у відділі з питань цивільного захисту виконкому _____ ради, керівників суб'єктів господарювання (підприємств, установ, організацій, житлово-експлуатаційному об'єднанні, асоціації та об'єднаннях співвласників багатоквартирних будинків) за місцем роботи та проживання.

У разі виникнення надзвичайних ситуацій уважно слухайте повідомлення та виконуйте вказівки відділу з питань цивільного захисту виконкому _____ ради. Життя багато в чому залежить від вправних та правильних дій в разі виникнення загрози нападу противника та за сигналами оповіщення цивільного захисту.

Під час загрози виникнення надзвичайних ситуацій ввімкніть та постійно тримайте ввімкненими репродуктори (телевізори та радіоприймачі). Через ці канали будуть передаватися важлива інформація, розпорядження та сигнали оповіщення цивільного захисту, а також рекомендації щодо дій в цій ситуації.

Завчасно зберіть речі (постільну та натільну білизну, одягу, документи, гроші, запас харчів та води на дві доби, засоби індивідуального захисту, аптечку) і тримайте їх у доступному місці, біля виходу з квартири (приватного будинку). Особисті документи (паспорт, диплом, свідоцтва про народження, шлюб та освіту, інші важливі документи) варто постійно мати з собою.

Беріть активну участь у підготовці споруди, в якій маєте укриватися Ви та Ваша сім'я.

Порядок заповнення захисних споруд людьми, які укриваються

Заповнення захисних споруд проводиться за сигналами оповіщення цивільного захисту. Для швидкого заповнення захисної споруди особи, що укриваються, повинні заздалегідь вивчити маршрути руху. Напрямок руху до захисних споруд від місць масового перебування позначається покажчиками маршруту руху, вивішеними чи намальованими на видимих місцях.

Особи, що укриваються, повинні перебувати у захисну або іншу споруду, призначену для укриття населення, із засобами індивідуального захисту та дводобовим запасом продуктів у поліетиленовій упаковці (якщо вони не закладені у захисній споруді) та мати при собі найнеобхідніші речі. Забороняється приносити у захисну споруду легкозаймисті речовини або речовини, що мають сильний запах, а також громіздкі речі, приводити тварин.

Заповнювати захисні споруди необхідно організовано, без паніки. Розміщує людей у відсіках особовий склад формувань з обслуговування

захисних споруд. Осіб, що прибули з дітьми, розміщують в окремому відсіку чи у місці, спеціально відведеному для них. Дітей, людей похилого віку і людей із поганим самопочуттям розміщують у медичній кімнаті або біля огорожувальних конструкцій і ближче до повітроводів. Розміщення здійснюється, як правило, за виробничим або територіальним принципами (цех, бригада, будинок), місця розміщення таких груп позначають табличками відповідного змісту.

Особи, що укриваються, під час перебування у захисній споруді повинні виконувати усі вказівки командира і особового складу формування, що стосуються перебування у споруді, надавати їм необхідну допомогу.

У спорудах, призначених для укриття населення, забороняється палити, шуміти, запалювати без дозволу гасові лампи, свічки, не слід ходити по приміщеннях без особливої потреби, необхідно дотримуватись дисципліни, якнайменше рухатися. Організовується позмінний відпочинок людей на місцях, обладнаних для лежання. Для повноцінного відпочинку можна тримати у захисній споруді або брати з собою легкі підстилки і невеликі подушки з поролону, губчатої гуми або іншого синтетичного матеріалу.

Оповіщення осіб, що укриваються, про обстановку поза захисною спорудою і про сигнали та команди здійснюється командиром групи (ланки) з обслуговування захисної споруди або безпосередньо по радіотрансляційній мережі. Вихід із захисної споруди здійснюється за командою "Відбій" (після уточнення обстановки у районі захисної споруди, а також у випадках вимушеної евакуації у порядку, який установлюється командиром групи (ланки) з обслуговування захисної споруди). Вимушена евакуація із захисної споруди проводиться:

- при пошкодженнях захисної споруди, які виключають подальше перебування у ній осіб, що укриваються;
 - при затопленні захисної споруди;
 - при пожежі у захисній споруді і утворенні у ній небезпечних концентрацій шкідливих газів;
 - при досягненні граничнодопустимих параметрів повітряного середовища.
-

**Захист
в укриттях під час бойових дій**

I. У разі загрози початку бойових дій

**Слідкувати за повідомленнями
місцевих органів виконавчої влади та ДСНС
щодо можливих загроз та способів оповіщення про них**

**Уточнити місцезнаходження
найближчого укриття та маршрут слідування до нього**

3. Зібрати та взяти з собою:

документи;
питну воду та продукти харчування на 2 доби;
гроші;
медикаменти;
білизну, теплі речі;
гігієнічні засоби;

4. Сповістити про необхідність укриття родичів та сусідів

5. Якнайшвидше дістатися до укриття

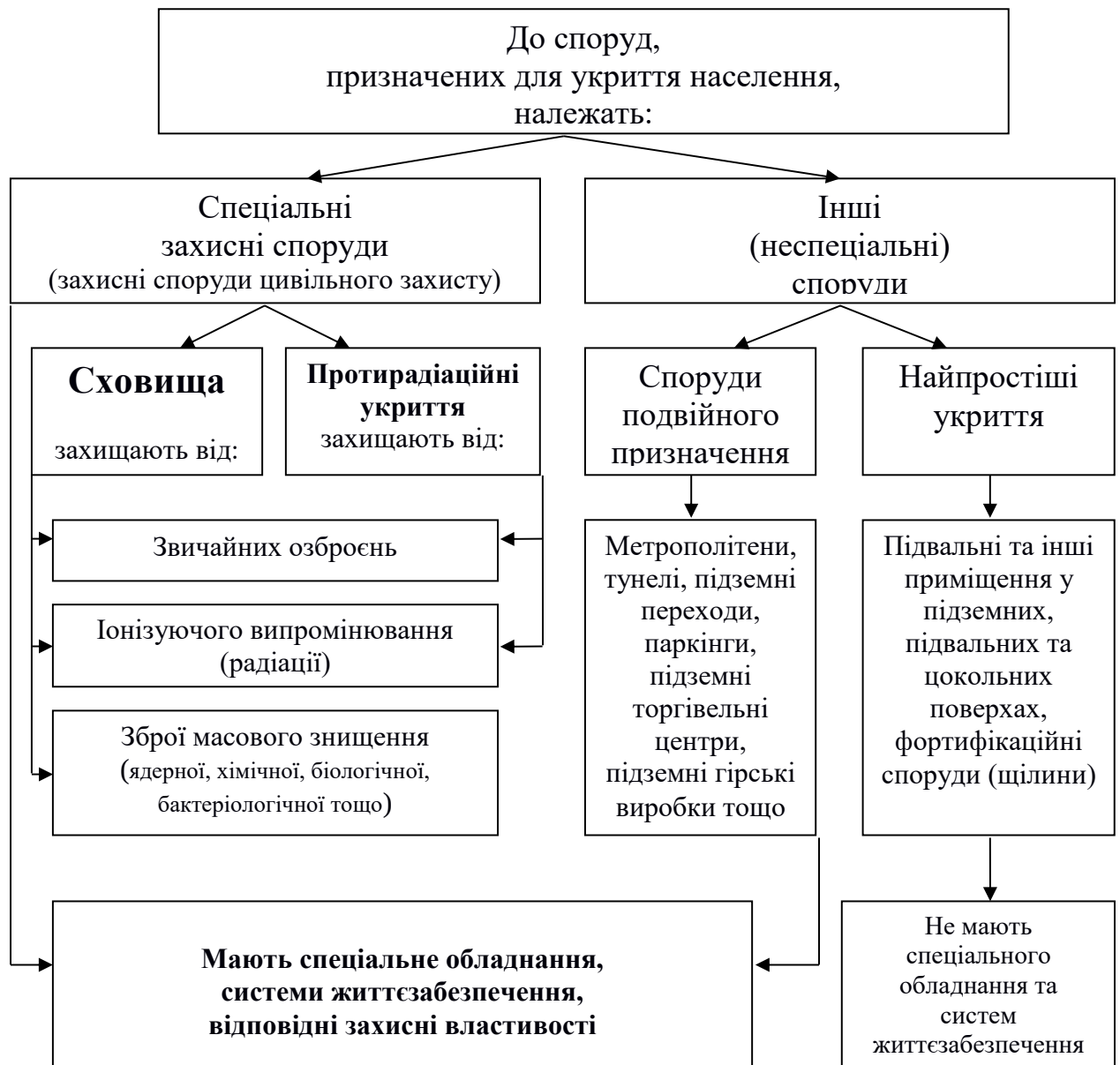
**II. У разі неочікуваного початку
бойових дій**

Вдома:	На вулиці:
1. Впасти на підлогу, дістатися приміщень без вікон (ванної кімнати, кладовки тощо), за можливості – по сходовій клітці спуститися до приміщень підвального або цокольного поверху.	1. Впасти на землю, винайти найближчі природні або штучні укриття (складки місцевості, окремі будівельні конструкції, підземні переходи, паркінги, тунелі, станції метро, підвали тощо) і дістатися їх.

**2. Під час перерви в бойових діях (відсутності загроз)
виконати рекомендації, викладені у розділі I.**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ:

Не рекомендується використовувати для укриття підземні та наземні споруди тепло -, газо -, електро – постачання та каналізації, оскільки вони становлять підвищену небезпеку для життя

РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо підготовки найпростіших укриттів

За недостатності захисних споруд цивільного захисту укриття основної частини населення в особливий період передбачається у найпростіших укриттях, розташованих у підвальних та цокольних приміщеннях будівель і споруд різного призначення: багатоквартирних і приватних житлових будинків, адміністративних, виробничих і господарських будівель і споруд (надалі – підвальні приміщення), інших приміщень підземного простору (підземні майданчики, паркінги тощо).

Необхідно завчасно подбати про готовність підвальних приміщень, де планується укриття населення, до їх використання.

Варто уже в цей час, не очікуючи настання особливого періоду, підготувати до прийому населення кожне підвальне приміщення.

Для підготовки підвальних приміщень слід невідкладно виконати необхідні роботи, зокрема:

- прибрати приміщення від сміття;
- винести непотрібні та зайві речі;
- укріпити наявні віконні отвори та закласти їх мішками з піском;
- демонтувати тимчасові перегородки;
- звільнити загальні проходи в підвальному приміщенні;
- укріпити вхідні двері;
- укріпити наявні віконні отвори та закласти їх мішками з піском;
- перевірити електропроводку, освітлення та вимикачі;
- створити запас електролампочок, свічок, ліхтариків;
- облаштувати вентиляційні отвори;
- облаштувати забір води від системи централізованого водопостачання та водовідведення або створити запаси води у ємностях;
- облаштувати окремі приміщення для санвузлів та під'єднати їх до системи каналізації або забезпечити їх виносною тарою для нечистот, що щільно закриваються;
- встановити лавки, тапчани (лежаки);

За можливості забезпечити:

- автономне електропостачання від акумуляторів, дизель- та бензогенераторів тощо;
- місця для приготування їжі, зокрема з використанням електроплиток;
- створити запас продуктів харчування тривалого зберігання (консерви, консервація тощо), а також теплих речей та ковдр, забезпечити їх зберігання у водонепроникних чохлах.

Роботи виконуються спільно мешканцями будинку, працівниками суб'єкта господарювання

ЗАВДАННЯ
ДП «УКРНДПІЦІВІЛЬБУД»
на розроблення розділу інженерно-технічних заходів
цивільного захисту
генерального плану _____
_____ району _____ області

Найменування розділів завдання	Зміст розділів завдання
1. Підстава для видачі завдання	виконання генерального плану с. _____ району _____ області; Договір № 00000 від _____.20__р.
2. Замовник розділу	_____ сільська рада
3. Організація розробник	ДП «УКРНДПІЦІВІЛЬБУД»
4. Вихідні дані для проектування:	вихідні дані, надані департаментом з питань цивільного захисту мобілізаційної роботи та взаємодії з правоохоронними органами _____ облдержадміністрації, Головним управлінням Державної служби з надзвичайних ситуацій у _____ області та сектором з питань надзвичайних ситуацій та цивільної оборони _____ райдержадміністрації
а) нормативні документи, раніше виконані роботи (науково-дослідні, проектні та інші), врахування яких є обов'язковим при проектуванні;	<i>Нормативні документи:</i> Кодекс цивільного захисту України; ДБН В.1.2-4:2019 «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту»; ДБН Б.1.1-5:2007 «Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у містобудівній документації»; ДБН В 2.2.5-97 «Будинки і споруди. Захисні споруди цивільного захисту»; ДБН В.2.2-5-97«Захисні споруди цивільної оборони», Додаток 1; ДБН А.3.1-9-2000 «Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом захисних споруд цивільної оборони та їх утримання»; ДБН В.1.1-12:2014 «Будівництво у сейсмічних районах»; ДСТУ 8773:2018 «Склад та зміст розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту в складі проектної документації на будівництво об'єктів. Основні положення»; ДСТУ-Н Б.Б.1.1-19:2013 «Настанова з виконання розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у містобудівній документації»; ДБН В.2.5-76:2014 «Автоматизовані системи раннього

Найменування розділів завдання	Зміст розділів завдання
	виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення»; ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова території»; ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту»; ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування забудови населених пунктів»; ДБН В.1.1 -25-2009 «Інженерний захист територій та споруд від підтоплення та затоплення»; «Методичні рекомендації з розроблення картографічних документів та схем у сфері цивільного захисту» затверджені наказом МНС від 13 липня 2010 року за №544; ПКМУ від 27.09.2017 р. за №733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях»; ПКМУ від 30.10.2013 р. за №841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру». ПКМУ №138 від 10 березня 2017 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту»; ПКМУ від 11.12.1999 за №2294 «Про упорядкування робіт з виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів» <i>Раніше виконані роботи:</i> - проект генерального плану населеного пункту; - схема планування території _____ району; - схеми планування території _____ області;
б) перелік хімічно небезпечних об'єктів з їх характеристикою	врахувати хімічно-небезпечний об'єкт ПАТ «_____» - глибина зони можливого хімічного забруднення становить 350 м, (хімічно-небезпечна речовина – сірчана кислота). До зони можливого хімічного забруднення в результаті аварії з виливом ХНР потрапляє 62 чол. робочої зміни; по території населеного пункту (поряд із населеним пунктом) проходить залізнична колія _____ - _____ Південно-Західної залізниці, яка відповідно до вимог ДСТУ-Н Б.Б.1.1-19:2013 відноситься до лінійних хімічно-небезпечних об'єктів із трьома зонами можливого хімічного забруднення в наслідок можливої аварії із 60-тонною цистерною з хлором. Населений пункт потрапляє в I зону можливого хімічного забруднення від лінійних хімічно-небезпечних об'єктів.
в) перелік потенційно небезпечних об'єктів	врахувати розташовані на території ПНО: 1. АЗС ТОВ «_____», с. _____, вул. _____, _____, ПНО-05.32.2007.0013928;

Найменування розділів завдання	Зміст розділів завдання
	2. ТОВ «_____», м. _____, вул. _____, _____, ПНО-03.32.2013.0026319;
г) державний реєстр об'єктів підвищеної безпеки	врахувати розташовані на території ОПН: 1. АЗС ТОВ «_____», с. _____, вул. _____, _____, ПНО-05.32.2009.0018357, ОПН; а також об'єкти, які можуть бути віднесені до ОПН-ПНО: 1. ЗАТ «_____ маслозавод», м. _____, вул. _____, _____, вибухопожежна безпека; 2. ТОВ «_____», м. _____, вул. _____, _____, вибухопожежна безпека
д) характеристика територіального розподілу екзогенних геологічних процесів (зони поширення зсувів, селів, карсту, лавин, підтоплення, паводку)	територія періодично підтоплюється повеневими водами в осінньо-весняний період. До території можливого підтоплення потрапляє центральна та західна частина с. _____. Площа території, що підтоплюється - 1,5 кв. км, кількість населення, яке проживає в зоні підтоплення - 0,7 тис. чол.; територія потребує протизсувних заходів, захисту від підтоплення та влаштування систем дренажу;
е) зони (лінії) катастрофічного затоплення (у разі прориву гребель або дамб)	за прогнозом наслідків катастрофічного затоплення території при руйнуванні греблі Київської ГЕС, розробленим ВАТ «Гідропроєкт» ім. С.Я. Жука, та з урахуванням даних місцевих адміністрацій в зону катастрофічного затоплення потрапляє східна частина території с. _____;
є) територіальна характеристика сейсмічної безпеки	територія не є сейсмічно небезпечною; розрахункова інтенсивність сейсмічних поштовхів і коливань на території складає 6 балів відповідно до вимог ДБН В.1.1-12:2014 (шкала MSK-64, карта ЗСР 2004-С)
ж) вимоги щодо комплексного використання підземного простору населеного пункту	Територія с. _____ проектування перебуває у зоні можливого негативного впливу від міста, віднесеного до 1 групи цивільного захисту та об'єктів, віднесених до категорії особливої важливості цивільного захисту, і знаходиться у зоні можливих незначних (слабких) руйнувань та небезпечного сильного радіоактивного забруднення навколо них (перелік міст та об'єктів надано у додатку 1 до цього завдання, для службового користування). На території с. _____ об'єкти, віднесені до категорій цивільного захисту, а також заклади охорони здоров'я відсутні. Враховуючи вищезазначене, передбачити створення на території с. _____ фонду захисних споруд відповідно до п.3.4 ДБН В.1.2-4:2019 шляхом комплексного освоєння підземного простору для розміщення у ньому споруд і приміщень соціально-побутового, виробничого і

Найменування розділів завдання	Зміст розділів завдання
- кількість населення, що підселяється в населений пункт внаслідок евакуацій	працівників підприємств та немісцевого населення, що одночасно може перебувати на території проектування; відобразити мережу транспортних та інженерних комунікацій і споруд, що знаходиться за межами зон впливу аварій на ПНО і використовується для евакуації населення та ліквідації наслідків НС; розміщення на території проектування населення, яке евакуюється з інших регіонів області та України, не передбачається;
к) транспорт	згідно з чинними нормами; в якості мережі сталого функціонування доцільно визначити центральні вулиці населеного пункту та інші вулиці, які виводять до автомобільних доріг I, II та III категорій за межі населеного пункту на відстань від проектної забудови не менше 2 км, залізничних станцій тощо, а також ділять населений пункт на квартали; транспортні споруди та можливі обхідні шляхи передбачити відповідно до розділу 5, ДБН В.1.2-4-2006; в місцях пересікання вулиць із залізницями та між собою передбачити дублюючі запасні переїзди в одному рівні на відстані не менше ніж 50 м від магістральної вулиці сталого функціонування;
л) принципи підвищеного сталого функціонування систем інженерного обладнання	згідно з чинними нормами; нанести охоронні зони навколо об'єктів життєзабезпечення та інженерних комунікацій енергетичної сфери (ліній електропередач, газопроводів, газорозподільних станцій і т.д.); витримати нормативні відстані від інженерних мереж до будівель, споруд та між ними; привести у відповідність до вимог будівельних норм мережі протипожежного водопостачання; передбачити забезпечення водозабірних свердловин пристроями для розливу води у переносну тару та пристроями для забору води з них пожежними автомобілями;
м) вимоги до інженерного підготовки території	згідно з чинними нормами. Врахувати вимоги ст. 34 Кодексу цивільного захисту України. Виконати інженерно-технічні заходи, спрямовані на запобігання підтоплення території, проведення виторфовування території, яка підлягає забудові та осушення незабудованої території шляхом проведення меліоративних робіт. В населеному пункті обліковуються території залягання

Найменування розділів завдання	Зміст розділів завдання
	торфу на ділянках: вул. _____ – 0,4 кв км; вул. _____ – 0,7 кв км; масив «_____» - 1,4 кв. км; передбачити заходи щодо обстеження території будівництва до початку земельних робіт на наявність вибухонебезпечних предметів, в тому числі часів Другої світової війни державною піротехнічною службою, відповідно до ПКМУ від 11.12.1999 за №2294 «Про упорядкування робіт з виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів»;
5. Особливі вимоги	З метою забезпечення вимог з пожежної, техногенної безпеки передбачити: - дотримання нормативних відстаней до меж лісових масивів; - використання існуючих та проектних пожежного депо; - дотримання нормативних радіусів обслуговування існуючими та проектними пожежними депо запроектованої забудови та часу прибуття пожежного автомобіля; - приведення у відповідність вимогам норм розрахунків кількості пожежної техніки; - врахування забезпечення пожежних депо спеціальною пожежною технікою (автодрабини та автопідйомники), яка забезпечує рятування людей з верхніх поверхів існуючої та проектної забудови з урахуванням їх нормативних радіусів обслуговування; передбачити використання існуючого пожежного депо на 1 пожежну автомашину, проектного пожежного депо на 2 основні пожежні автомашини в с. _____ та проектного пожежного депо на 3 основні пожежні автомашини в с. _____. Використання спеціального автомобіля (автодрабини) передбачити з радіусом обслуговування території проектної забудови не більше 3 км (2 км або 4 км для виробничої території). У сільській місцевості час прибуття пожежного автомобіля відповідно до вимог ДБН Б.2.2-12:2019. Будівництво нового пожежного депо та придбання основної і спеціальної техніки та пожежно-технічного обладнання містобудівною документацією передбачити на першу чергу будівництва; визначити ступінь вогнетривкості та максимальну висотність будівель з встановленням «червоних» і «жовтих» ліній; передбачити оповіщення мешканців населеного пункту шляхом встановлення вуличних гучномовців на центральних вулицях та місцях масового перебування людей;

Найменування розділів завдання	Зміст розділів завдання
	передбачити оповіщення мешканців населених пунктів по радіотрансляційній мережі з використанням обладнання радіотрансляційних вузлів і мереж проводового мовлення; виконати вимоги ДБН В.2.5-76:2014 щодо встановлення автоматизованої системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення та ПКМУ від 27.09.2017 за №733 щодо встановлення електросирен для подачі звукового сигналу при виникненні надзвичайних ситуацій та підключення їх до автоматизованої системи централізованого оповіщення населення; вказати місця розміщення баз і складів резерву, а також складів забезпечення проведення аварійно-відновлювальних робіт із зазначенням під'їздів до них;
6. Розділ виконати в такому складі: Текстові матеріали:	відповідно до вимог ДБН Б.1.1-5:2007 «На мирний час» - пояснювальна записка, додатки; «На особливий період» - окремий розділ пояснювальної записки
Графічні матеріали:	- схема розміщення місць захисту за межами населеного пункту, М 1 : 25000; - схема ІТЗ ЦЗ (ЦО) поєднана із схемою розміщення місць захисту, М 1 : 2000, або в масштабі на порядок меншому ніж масштаб основного креслення генерального плану
7. Погодження	відповідно до встановленого порядку відповідно до ДБН Б.1.1-5:2007
8. Перелік погоджувальних організацій	відповідно до встановленого порядку

«Представник виконавця»

«Представник замовника»

Електронне видання

Інститут державного управління та наукових досліджень з
цивільного захисту

вул. Рибальська, 18, м. Київ, 01011

тел. +38 (044) 430-82-17

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №7241 від 02.02.2021